

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ**

До захисту допустити:
Завідувач кафедри

Володимир РОМАНЦОВ

(підпис) (ПІБ завідувача кафедри)

«_____» _____ 2021 р.

**«ПОДОЛАННЯ РАСОВОЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ
В СФЕРІ ОСВІТИ США (1940–1990–ті рр.)»**

Кваліфікаційна робота
здобувача вищої освіти
другого (магістерського) рівня
вищої освіти

освітньо–професійної програми

«Середня освіта. Історія»

(назва освітньо–професійної програми)

Ємельянова Микити Валерійовича

(ПІБ здобувача)

Науковий керівник:

Коробка Вадим Миколайович

кандидат історичних наук, доцент

кафедри історії та археології

(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент:

Сальнікова Наталія Валеріївна

к.і.н., доцент кафедри соціально–
гуманітарних дисциплін

Донецького юридичного інституту

МВС України

(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи)

Кваліфікаційна робота захищена з
оцінкою _____

Секретар ЕК _____

«_____» _____ 20__ р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ІСТОРІОГРАФІЇ, ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЙОГО МЕТОДОЛОГІЯ.....	6
1.1. Стан наукової розробки теми.....	6
1.2. Джерельна база та методологія дослідження.....	19
РОЗДІЛ 2. ПЕРЕДУМОВИ ДЕСЕГРЕГАЦІЇ ОСВІТИ.....	29
2.1. Сегрегація освіти США до 40-х років ХХ століття.....	30
2.2. Суспільні зміни після Другої світової війни.....	40
2.3. Справа Брауна.....	51
РОЗДІЛ 3. ІНТЕГРАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС У II ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ...	61
3.1 Перший етап (1950 – 1960–ті роки)	63
3.2 Другий етап (1970 – 1980–ті роки).....	75
3.3 Третій етап (1990–ті роки).....	83
ВИСНОВКИ.....	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	98

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному світі освіта є основою інститутів громадянського суспільства. Саме з становлення молодих громадян у освітніх закладах створюється майбутня фундація людської особистості. Будь-яка нерівність у закладах освіти залишає відпечаток на майбутніх дорослих людях та може вплинути на суспільні відносини.

Рух за громадянські права темношкірого населення набув нової хвилі після протестів Black lives matter, спричинених загибеллю Джорджа Флойда від халатних дій поліцейського. Справа ж Брауна 1954 року, яка стала відправною точкою у подоланні расової дискримінації є однією з найважливішою політичних, соціальних та юридичних подій в історії Америки двадцятого століття. Її сутність полягала у величезній несправедливості, яку вона засудила, у вкорінених почуттях, яким вона дала виклик, у важливості закону, який він змогла повалити. Стала початковою точкою американського самоаналізу.

Сучасна ж американська освіта є індикатором останніх світових тенденцій. Її мета – бути попереду світової науки, що й визначає загальну освітню політику як держави, так і самих навчальних закладів. Освіта для американського суспільства стала основою майбутнього економічного благополуччя. В результаті, в країні сформувався своєрідний культ освіти, який живиться не лише громадською думкою, регулярними зустрічами президента з найкращими студентами, аспірантами, викладачами та поданням їх як «інтелектуального надбання нації», а й постійною популяризацією американської системи освіти як найкращої у світі.

Однак дивлячись на сучасну систему освіти США важко повірити, що ще 70 років тому вона було суворо сегрегована та саме якісна освіта була доступна меншості. Тому для такої молодої країни як Україна надзвичайно важливим потенційне використання досвіду американської системи, її позитивних сторін, які відображають гнучкість і здатність системи швидко адаптуватися до вимог сучасного інформаційного суспільства

Вивчення історії боротьби темношкірих американців за свої права стане корисним прикладом вирішення расових та етнічних конфліктів, а також допоможе розібратися у причинах і суті процесу, що впливає на расові відношення по всьому світові.

Об'єктом дослідження є освітній процес у навчальних закладах Сполучених Штатів Америки у 1940 – 1990 рр.

Предметом дослідження є феномен освітньої дискримінації та шляхи її подолання.

Хронологічні рамки дослідження визначаються 1940–ми роками, коли з початком Другої світової війни активізувався рух за громадянські права темношкірого населення США, по 1990–ті роки, коли процес подолання расової дискримінації в сфері було завершено у більшості американських штатах.

Територіальні рамки дослідження визначаються офіційними кордонами країни Сполучених Штатів Америки.

Мета роботи полягає у комплексному розгляді подолання расової дискримінації у закладах освіти у США. Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати такі **дослідницькі завдання**:

- визначити стан наукової розробки тем;
- охарактеризувати джерельну базу дослідження;
- з'ясувати сутність дискримінації на расовому ґрунті у США до середини ХХ століття;
- розглянути найважливіші судові рішення, які стали прецедентами для соціальних змін;
- дослідити десеґрегаційний процес к закладах світи;
- встановити проблемні моменти з якими стикнулися суспільство на шляху подолання расової дискримінації;
- проаналізувати перетворення у сфері освіти у подоланні расової дискримінації впродовж другої половини ХХ століття.

Методологічну основу роботи склали принципи історизму, об'єктивності та системності, що передбачає розгляд фактів у всіх їх сукупності. У процесі дослідження застосовувалися методи аналізу, синтезу, а також логічний, порівняльний та статистичний.

Практичне значення роботи визначається можливістю застосувати результати роботи в вчителів історії, керівникам історичних кружків, науково–методичним працівникам, тощо. Також у викладанні під час педагогічної чи асистентської практики, у написанні дисертації та монографічної роботи.

Структура кваліфікаційної роботи обумовлена метою та поставленими дослідницькими завданнями. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел та літератури (77 позицій).

РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ІСТОРІОГРАФІЇ, ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЙОГО МЕТОДОЛОГІЯ

1.1 Стан наукової розробки теми

Як відзначав Роберт Паттерсон, часто історія Сполучених Штатів Америки творилася у судах [66, с. 11]. Не винятком став і процес подолання расової дискримінації у сфері освіти, та пов'язаний з цими змінами процес десегрегації освіти, або як його ще іноді називають – інтеграція. Саме рішення Верховного суду Сполучених Штатів Америки у справі Брауна проти ради з освіти Топіки від 17 травня 1954 поклало початок десегрегації освіти.

Питання десегрегації одразу ж викликало гострі дискусії як у громадянську, так і наукову середовищі. Дискусії переважно відбувалися на сторінках газет та наукових журналів, кількість монографій, де б намагалися дати комплексну оцінку процесу інтеграції, була дуже малою. В перше десятиліття десегрегації основна увага дослідників була прикута до аналізу рішення у справі Брауна та його наслідків для американського суспільства.

Кеннет Кларк позитивно оцінив впровадження інтеграції, звернувши увагу на психологічний чинник у стані расових відношень у США [56]. Кеннета Кларк, завдяки психологічним дослідженням прийшов до висновку, що расова сегрегація в школах змушує чорношкірих дітей соромитися самих себе. У експерименті, коли темношкірим дітям давали на вибір білу чи коричневу ляльку, 70 відсотків віддавали перевагу білим лялькам. Дослідник зазначав, що десегрегація дозволить молодим темношкірим учням відчутися себе повноцінними членами суспільства та позбутися комплексу меншовартості [56, с. 345].

Джек Пелтасон [67] провів юридичний аналіз судової справи Брауна та першим серед науковців, звернув увагу на особистості членів Верховного суду, що стояли за доленосним вироком для американської спільноти [67, с. 14]. Також автором проведено аналіз шкільної десегрегації у 50– 60– х роках у південних штатах. Д. Пелтасон прийшов до висновку, що із

кращими робочими місцями, кращими будинками та кращою освітою все більше і більше афроамериканців займатимуть більш впливові місця у американському суспільстві. Вплив політичного голосу негра буде відчуватися задовго до того, як кожен польовий працівник Алабами та покоївка з Атланти стануть політично самосвідомими. Після того, як перший негр отримав освіту, коли рабство було скасовано, Америка зробила свій вибір. Негри вимагатимуть і забезпечуватимуть ті самі права, що й інші громадяни [67, с. 184–233].

Боб Сміт [73], зробив першу спробу узагальнити події процесу інтеграції у 1955–1965 роках у південних штатах, дослідивши впровадження інтеграції у штаті Вірджинія. розкритикував швидкість і непідготовленість такого важливого кроку. Науковець вважав, що якби держава мала чітку побудовану програму інтеграції освіти, можна було б уникнути більшості конфліктних ситуацій [73, с. 268]. Б. Сміт також відзначав, що повна та швидка сегрегація в школах не мало одностайно позитивних наслідків для здоров'я та благополуччя білих людей округу Принца Едуарда, ані навіть для їхнього права вважати, що Верховний суд був неправим, сказавши це, і закликати суд змінити себе. Певна міра інтеграції в школах не була суттєвою для здоров'я та добробуту негрів, ані навіть для їхнього права працювати для інтеграції в школах, одночасно навчаючи своїх дітей якнайкраще [73, с. 234].

У 70-х роках вийшла низка праць, автори яких намагалися зробити перший комплексний аналіз процесові десегрегації освіти, що на той час продовжувався вже більше 20 років.

Особливо слід відзначити фундаментальну монографію Річарда Клюгера [60]. Автор став одним із перших, хто висвітлив усю тяжкість боротьби темношкірого населення Америки за свої права в історичній перспективі, дослідивши період з середини XIX століття до винесення рішення по справі Брауна 1954 [60, с. 27–259]. Аналізуючи законодавчі акти, найбільш важливі судові справи, Р. Клюгер також досліджував ставлення до проблеми десегрегації освіти у середині американського суспільства. Праця включає в

себе біографічні матеріали про лідерів та пересічних борців за права афроамериканців. Великий розділ монографії присвячено і власне розгляду доленосної справи Брауна, кільком іншим судовим справам, що відбулися після.

Р. Клюгер відзначав, що незважаючи на численні перешкоджання, десегрегація освіти запрацювала та її не спинити. Майже половина чорношкірих дітей на Півдні в 1974 році відвідували школи, в яких більшість учнів були білими, і менше 10 відсотків все ще відвідували школи без білих. Дослідження південних шкіл, які отримували федеральну допомогу з десегрегації, показало, що до 1974 року чорношкірі учні середніх шкіл поліпшили свої академічні досягнення в середньому на один бал. Побювання, що успіхи білих постраждали через десегрегацію південних шкіл, виявилися безпідставними. Однак, на США, як країну та націю в цілому, попереду ще чекає важкий шлях, аби остаточно заявити, що расова рівновага справді існує у всіх сферах життя [60, с. 776].

Також важливими стали інші зміни у житті афроамериканців: вони стали голосувати у величезній кількості скрізь, не менше, ніж білі. Понад 3000 негрів займали державні посади по всій країні в 1974 – 767 з них у місцевих шкільних радах, 108 з них як мери (зокрема, Лос– Анджелес, Детройт), 17 як члени Конгресу Сполучених Штатів. У Міссісіпі, який довго вважався гарячим центром расового фанатизму, реєстрація чорношкірих виборців зросла з 22 000 у 1964 році до 300 000 десять років потому. Ці культурні досягнення повільно, але неухильно втілювалися в економічний прогрес. Негри з освітою та навичками стрімко просувалися по всьому шляху, переходячи на кращі та високооплачувані посади майже на всіх категоріях робіт [60, с. 634– 770].

У питанні комплексного та неупередженого аналізу інтеграції шкіл на ранньому етапі, визначною стала колективна праця *Shades of Brown: new perspectives on school desegregation*, Нью –Йорк, 1980 р. [50]. Авторами висвітлено питання прогресу десегрегації, були досліджені освітні та

юридичні аспекти цього процесу. У відповідних розділах праці, Р. Картер та Ч. Лоуренз бачили мету інтеграції таку, що гідна подальшого продовження, але вони закликали приділяти більше уваги якісному навчанню для темношкірих дітей [50, с. 48 – 70]. Д. Равіч, проаналізувавши різноманітність підходів у визначенні терміну «шкільна інтеграція», застерігала, що роль державної освіти обмежена, і, оскільки інтеграція має на меті поглинання чорношкірих в американську культуру, це, як і сегрегація, стане просто ще одним механізмом підпорядкування чорношкірих у переважно білому суспільстві [50, с.30 – 48]. А. Фрімен та Д. Белл проаналізували економічні та політичні чинники, що вплинули на винесення підсумкового рішення у справі Брауна [50, с.70–108]. Також авторами було запропоновано модель «Альтернативної десегрегації», що мала на меті досягнути однакових освітніх можливостей для всіх через нову, більш ефективну систему освіти, обходячи питання расового балансу [50, с. 124 – 140].

Важливий внесок у дослідження проблеми подолання расової дискримінації у сфері освіти зробив Гарві Уілкінсон [51]. У монографії охоплено не тільки аналіз доленосних судових рішень, а ще й ряд інших питань, пов'язаних з імплементацією расової рівності освіти. Зокрема, розглянуто процес десегрегації освіти у найбільш ворожих до цього процесу, південних штатах [51, с. 61 – 131], комплексно досліджується явище «басінгу» – примусового перевезення чорних дітей у віддалені від їхньої домівки школи з більшістю білих учнів і навпаки перевезення білих дітей у віддалені школи з більшістю темношкірих учнів задля забезпечення расового балансу в закладах освіти [52, с. 131 – 210].

Г. Уілкінсон переважно позитивно оцінював інтеграцію освіти, називаючи цей процес найважливішою соціально– політичною подією ХХ століття [52, с. 12]. Однак, історик застерігав, що наприкінці 70–х років процес шкільної інтеграції вступив у період уявної суперечності – коли оптимізм і впевненість 50– х років змінився сумнівами й розчаруваннями [52, с. 320].

Шкільна інтеграція вступила в період уявного протиріччя: продуктивна в одному середовищі, недіюча в іншому. Гармонія в одній школі, напруга в іншій. Білий протест в одному місті, стабільність в іншому. Чорний академічний прогрес тут, але не там. Потрібно працювати, щоб зрозуміти деталі, які пояснюють різноманітні результати. Висновки в справах про освіту оголили глибину американських упереджень і прояснили справжні розміри труднощів. Те, що ми краще розуміємо, це власне нерозуміння. Шкільна інтеграція навчила нас вдома того, що В'єтнам зробив за кордоном: як багато не вдається США змінити [52, с. 315 – 330].

У 1980–1990-х роках стався новий вибух активності у вивченні проблематики подолання расової дискримінації у сфері освіти та її десегрегації освіти. Цей період став найбільш плідним у американських істориків. Ревізіоністи, термін, що застосовується в американській історіографії до цієї плеяди істориків, мали на меті критичний аналіз освітніх змін, що відбулися впродовж другої половини ХХ століття.

Зокрема, Майкл Кларман [57] зазначав, що в 50–х роках ХХ століття у США, расова ситуація вже робилася більш ліберальною, та не було необхідності у таких різких кроках, як рішення у справі Брауна [57, с. 113]. Карл Кеслі відзначав, що десегрегація державної освіти мала обмежений ефект порівняно зі своїми цілями. Вони не досягли повної рівності можливостей, гармонійних соціальних відносин, ефективного виховання характеру, загальної грамотності та задовільного рівня академічної досконалості [57, с. 113].

У монографії Роберта Паттерсона [66] розглянуті передумови початку інтеграції, юридичний та суспільно–політичний контекст справи Брауна та інших важливих судових рішень, проаналізовано хід інтеграції у США та підсумки змін, що відбулися в освіті. Також автором здійснена спроба систематизувати весь доробок американських істориків з даної проблематики. На думку Р. Паттерсона, десегрегація освіти – це історія помітних досягнень, що супроводжувалися помітними невдачами, причини яких лежать за межами

роботи судів та законів. Юристи можуть вчиняти правильно, вони можуть робити добро, але у них є межі. Решта роботи залежить від суспільства [66, с. 269].

Джеральд Розенберг [71] проаналізував роль судів у здійсненні значних політичних і соціальних змін у середині та в кінці двадцятого століття. Розенберг також дослідив питання, наскільки суди допомогли та можуть допомогти здійснити ліберальні зміни. «Справу Брауна автор вважав символом соціальних змін, однак, значущість у цих змінах саме судової системи ставиться істориком під сумнів [71, с. 143] Загалом, дослідження прямого впливу судів на проведення суттєвої соціальної реформи, у даному випадку громадянських прав, показує, що теоретичні рамки обмежень та умов успішно пояснюють різні моделі судової ефективності. Навпаки, ні погляд на Суд, ні існуюча парадигма Брауна як символу судової ефективності не працюють дуже добре. Вони занадто негнучкі, щоб врахувати складність подій. Суди можуть мати значення, але лише іноді і лише за обмежених умов [71, с. 143] Також у монографії є великий обсяг статистичних даних по впровадженню десегрегації освіти у різних регіонах та різних освітніх рівнях [71, с. 255– 267]

Гарвард Сіткофф [72] комплексно розглянув боротьбу за подолання расової дискримінації у американському суспільстві, зосереджуючись на питанні руху за громадянські права. На думку історика, це питання поставило Сполучені Штати перед проблемою, яка підривала демократичні інститути країни протягом майже двохсот років, і що мораль, справедливість і належна турбота про майбутнє благополуччя нашого суспільства вимагали припинення расової нерівності [72, с. 213]

Г. Сіткофф песимістично оцінював підсумки шкільної десегрегації, відзначаючи, що відбувається процес ресегрегації, яка особливо вдарила міський Південь, який незабаром мало чим відрізнявся від своїх північних аналогів. Там у 1990 році приблизно три чверті афроамериканців відвідували школи щонайменше 90 відсотків чорношкірих [72, с. 225– 257]. В цілому ж,

негативний вплив скорочень компенсаційних програм, некваліфікованих чи байдужих вчителів, шкіл, які страждають від наркотиків, насильства та низьких очікувань, відсутності значущих інших людей, які б заохочували навчання та досконалість, та зазвичай неадекватні ресурси шкіл у менш багатих районах призводить до поганої роботи або відсутності роботи, що призводить до життя в бідних районах, що означає низьку освіту для своїх дітей. Цей самовідтворюваний, переплетений цикл впливав практично на всі показники добробуту афроамериканців, ще більше відокремлюючи біле та «кольорове населення» [72, с. 289 – 367]

Лоуренс Кремін [61] розглядав зміни у теоретичній концепції, які принесли заходи з подолання расової дискримінації в освіті. Історик називав десегрегацію революцією, що кардинально змінила сімейну освіту [61, с. 153] Це докорінно змінило освіту громадськості в цілому. І це докорінно змінило контекст, у якому протікає будь-яке шкільне навчання. Автором окреслено теорію суспільної освіти, яка враховує ці зміни, використовуючи теорію в її розумному розумінні як систематичний опис або загальне визначення галузі [72, с. 89– 111] Кремін зазначав, що, намагаючись розглядати політичний розвиток країни, важливо вказати діапазон і різноманітність інституцій, які навчають громадськість і додаткових закладів, на які суспільство звертало увагу пошуках додаткової освіти. Історик зазначає, що правильна розроблена національна теоретична основа освіти служить багатьом цілям на багатьох рівнях, але принаймні вона повинна передавати відчуття багатства та складності явищ, які вона прагне висвітлити. І саме відчуття багатства та складності було відсутнім у освітніх дискусіях 1980– 1990– х років [61 с. 315]. З цією метою в Л. Кремін розглянув обмеження прогресивної освітньої теорії, зазначивши, що її фактично обмежили увагою школи та відносинами між школою та суспільством. Прогресивізм став основним напрямом американської освітньої думки в середині десятиліть двадцятого століття і що його обмеження стали є генетичними для наступних поколінь.

Кетрін Макдермот [62] проаналізувала вплив відмінностей між регіонами США на впровадження національної освіти та заходів з подолання расової дискримінації. Авторка відзначила, що десеґреґація шкіл демонструвала важливість того, як державні установи взаємодіють із географічними кордонами. Десеґреґація досягла успіху в державних школах округу Шарлотта–Мекленбург не тому, що місцеві мешканці за своєю суттю є кращими людьми або менш расистськими, ніж їхні колеги в інших країнах. Включення передмістя до того ж шкільного округу, що й міста, було вирішальним, оскільки воно підтримувало расове різноманіття в окрузі, зменшуючи можливості жителів вийти з системи [62, с. 31 – 88]. Десеґреґація, по суті, є політикою перерозподілу, оскільки вона змінює розподіл соціальних витрат і вигід і має на меті змінити схему можливостей у суспільстві. Певний перерозподіл, можливо, включаючи, але не обмежуючись, десеґреґацію, необхідний для реалізації рівності освітніх можливостей, що по суті розуміється як досягнення певного життєво важливого ядра академічних та інтелектуальних знань і навичок. [62, с. 57]

К. Макдермот також зазначала, що у системі місцевого контролю деякі громадяни можуть уникнути певних шкільних систем, або шляхом переїзду. у передмістя або зараховуючи своїх дітей до приватних шкіл. У місцях, де шкільні округи невеликі, люди можуть накласти вето на десеґреґацію та ресурси перерозподіл ногами. Ці втечі погіршують ситуацію для тих, хто не може вийти, а також може не мати засобів ефективного голосу». Оскільки можливості людей можуть бути обмежені або вказівкою уряду, або кумулятивним ефектом приватних рішень, протиставляти «примусову» десеґреґацію чи перерозподіл із «непримусовим» статус–кво не є ні справедливим, ні точним [62, с. 300].

Джанет Шофілд [77] дослідила процес подолання расової дискримінації у 1970–1980-х роках. Історик зазначала, що шкільна десеґреґація може допомогти розірвати цикл расової ізоляції, в якій як представники меншини, так і представники більшості, які не звикли до взаємних контактів, уникають

один одного, хоча це обмежує їхні професійні, соціальні та житлові можливості [77, с. 115 – 130]. Авторка прийшла до висновку, що чорношкірі випускники шкіл із десеґрегацією, швидше за все, працюватимуть у десеґрегованих середовищах, ніж однолітки, які навчалися в сегрегованих школах. Одним із факторів, які можуть пояснити цей результат, є те, що чорношкірі, які відвідують десеґреговані школи, найімовірніше, матимуть більше десеґрегованих соціальних зв'язків, ніж ті, хто відвідував школи переважно для темношкірих [77, с. 230].

Девід Армор [48] наголосив на зв'язку між дослідженнями суспільствознавства та законом про десеґрегацію в школах. На думку історика, багато юридичних експертів схильні спрощувати докази соціальних наук або взагалі ігнорують їх, стверджуючи, що висновки суспільних наук щодо академічних досягнень та причини сегрегації не мають відношення до судової доктрини [48, с. 116]. Д. Армор прийшов до деяких загальних висновків щодо політики десеґрегації: де вона зазнала невдачі, де вона досягла успіху і куди вона може рухатися. Незважаючи на те, що інтеграція шкіл відкрила можливості для кращого рівня освіти, перше, через економічні обмеження багато чорношкірих сімей не вірять, що мають таку саму свободу вибору, якою більшість сімей середнього класу користуються у виборі району та пов'язаної школи, тому втрата свободи внаслідок обов'язкового плану може бути меншою, ніж те, що сприймається білими. Для більшості батьків шкільна десеґрегація – це набагато більше, ніж абстрактна концепція; це означає рішення щодо відвідування реальних шкіл та уявні витрати чи переваги від відвідування цих шкіл. Важливе питання полягає в тому, як насправді чорні та білі батьки сприймають десеґреговану школу. тема, яку зазвичай не розглядають різноманітні когнітивні теорії та теорії цінностей, які були згадані раніше [48, с. 254]

Крістін Розелл [70] зробила спробу комплексного аналізу досвід щодо шкільної десеґрегації та визначила, що відомо про потенційні переваги та витрати десеґрегації на початку 1980–х років у співпраці з Національною

експертною група з досліджень десегрегації шкіл. Авторка відзначала, що шкільні системи по всій країні займаються расовою десегрегацією на тлі публічних дебатів про автобуси та зміни в державній та федеральній політиці Проблема десегрегації стала соціальним і політичним розколом, означає констатувати очевидне. Конфлікт навколо шкільної десегрегації підживлювався величезною кількістю дезінформації про те, що відбувалося в десегрегаційних громадах, і переконанням, що десегрегація суттєво ускладнює і без того важку роботу щодо забезпечення якісної державної освіти дітям країни [70, с. 218]

К. Розел підняла проблему теоретичного вивчення десегрегації [70, с. 77 – 134]. На її думку, відповіді на питання, які порушує десегрегація, можна знайти не тільки в дослідженнях з десегрегації. Фахівці з десегрегації рідко залучали своїх колег загального профілю до проблем, що вивчаються, і навпаки. Більше уваги до теорії допомогло б застосувати до нашого розуміння десегрегації досліджень викладання та навчання, впливу однолітків, етнічної приналежності, соціальних конфліктів, лідерства, соціальної мобільності, політичної участі, організаційної поведінки, навчання дітей–інвалідів тощо. Детально вивчені області дослідження. Десегрегацію потрібно розглядати в більш концептуальних термінах і не тільки як область дослідження, яка ґрунтується на дослідженнях з широкого кола тем, а й як таку, яка може дати розуміння багатьох постійних питань про освіту, людський розвиток та соціальні інститути [52, с. 132 – 133]

Марк Тушет [74] який працював помічником у одного з лідерів за легальний спосіб боротьби за права темношкірого населення Тургуда Маршала, коли той був суддею у Верховному суді у своїй монографії дослідив причини прийняття рішення у справі Брауна, розібравши стратегію позивачів, доповнивши працю коментарями учасників подій. Аналізуючи вплив рішення Верховного суду на боротьбу проти расової дискримінації, дослідник зазначав, що воно стало відправною точкою започаткування нового етапу руху за соціальні права темношкірого населення. Найголовніше, рішення додало

юридичного обґрунтування активістам, створивши умовну закону опору посяганням на існуючу на той час сегреговану систему суспільного життя [74, с. 115 – 128]

Чарльз Клотфеллер [59] підняв питання ресегрегації у великих містах, столицях штатів наприкінці ХХ століття. Історик зазначав, що сегрегація на міському рівні систематично змінюється залежно від розміру, расового складу та регіону [59, с. 215 – 267]. Оскільки більші мегаполіси, як правило, мають більше юрисдикцій і демонструють більші відмінності в расовому складі між юрисдикціями, вимірjana сегрегація збільшується з розміром, що вимірюється зарахуванням до школи. Однак більші райони асоціюються з меншою сегрегацією, оскільки вони допускають можливість змішування студентів із різних районів. Ці аспекти розміру залишаються незмінними, столичні райони з більшою концентрацією чорношкірих, і в меншій мірі латиноамериканців, демонструють більшу сегрегацію. І, якщо врахувати ці фактори, сегрегація міських районів залишається найнижчою на Півдні. На рівні районів сегрегація найбільша в найбільших районах, імовірно, де досягнення расового балансу є логістично найважчим. На сегрегацію в межах округу також сильно впливав відсоток чорношкірих учнів, що свідчило про те, що шкільні органи, як правило, ізолюють білих від міжрасових контактів там, де присутні меншини найбільше. Нарешті, райони на Півдні демонструють вищі показники сегрегації, за інших рівних умов, і цей висновок відрізняється від попередніх регіональних порівнянь у загальній сегрегації. [59, с. 30 – 35]

Гері Орфілд [63] проаналізував юридичну історію десегрегації, та як політика та президентська ідеологія формували події. За винятком років з 1964 по 1968, судові гілки були домінуючими органами політики десегрегації, маючи остаточну владу послабити або зміцнити рішення у справі Брауна. Незабаром після постанови 1954 року стали очевидними як велика влада Брауна, так і його значні обмеження. Красномовна заборона Верховним судом сегрегації забезпечила юридичну основу для афроамериканців, які прагнули рівності та інтеграції в усіх сферах суспільного життя [63, с. 45 – 150]

Г. Орфілд розглянув головні проблеми сучасного процесу подолання расової дискримінації у сфері, наголошуючи на тому, що у 90-х роках помічався рух у бік збільшення шкільної сегрегації та його серйозні наслідки [63, с. 178 – 230]. Вперше після впровадження інтеграції афроамериканські учні стикаються зі зростанням шкільної сегрегації. Істориком зазначається, що відокремлена школа для афроамериканців або латиноамериканців зазвичай навчає великий відсоток студентів із неблагополучним економічним становищем. Політика діє не тоді, коли патерналістські білі «допомагають» меншинам, а коли вона надає шляхи до можливостей. Стратифікована структура можливостей позбавляє економічно неблагополучних меншин доступу до шкіл середнього класу та до світу за їх межами [63, с. 310]

У своїй іншій монографії Г. Орфілд, у співавторстві Джон Яном [64] висловлюють кілька тез про загальну ресегрегацію у сфері освіти у 90-роках ХХ століття. По-перше, після двох з половиною десятиліть, коли закон про громадянські права зламав традицію апартеїду в сфері освіти і зробив США країною з найвищим рівнем інтеграції в школах, почала відбуватися ресегрегація американського Півдня. По-друге, статистичні дані показали, що сегрегація латиноамериканських студентів постійно зростала, які швидко стали найбільшою групою меншини і протягом кількох років були більш відокремленими, ніж афроамериканці [64, с. 11 – 33]. По-третє, існувала велика кількість афроамериканських і латиноамериканських студентів, які навчаються в приміських школах, але серйозно сегреговані в цих громадах, особливо у великих мегаполісах країни. По-четверте, існують швидкі зміни в расовому складі американських шкіл і появу багатьох шкіл з трьома або більше расовими групами [64, с. 34 – 38]. Всі расові групи, за винятком білих, відчувають значну різноманітність у своїх школах, але білі залишаються в переважно білих школах навіть у регіонах з дуже великою кількістю небілих шкіл. Загалом, дана монографія має велику статистичну базу, що дозволяє краще розібратися у процесі інтеграції у 90-х роках ХХ століття [63, с. 40]

На початку ХХІ століття історики вже мали великі джерельний та статистичний матеріал для комплексного аналізу питання расової дискримінації. Багато дослідників також стало виділяти процес ресегрегації, на їх думку, зміни, що відбулися у 1990–х роках ведуть до нового розділення учнів за кольором шкіри.

Дуглас Рід [69] дослідив подібність та відмінність між расовими та класовими освітніми можливостями, та їх тлумачення державними та федеральними судами. Автор аналізував справи про вирівнювання фінансів шкіл у державних судах шляхом відстеження розвитку судового втручання в державну освіту, розглядав зв'язки між судовими процесами щодо припинення сегрегованих шкіл і останніми зусиллями, спрямованими на усунення економічної нерівності в освіті [69, с. 54 – 119]. Також досліджував паралелі і відмінності між справою Браун проти Ради освіти та іншим рішенням Верховного суду [69, с. 215 – 330]

Д. Рід детально розглядав вплив рішень Верховного суду штатів на фінансування шкіл у восьми штатах. Використовуючи дані районного рівня, дослідив розподіл освітніх ресурсів, оскільки твердження щодо адекватності підкреслюють відносне положення районів з низькими витратами, з'ясував діапазон між високими та низькими районами, а також середнім районом. Крім того, автором розглянуто вплив цих рішень на справедливий капітал систем фінансування шкіл у цих штатах [69, с. 129 – 210]. Д. Рід прийшов до висновку, що верховні суди штатів загалом мали значний вплив на розподіл освітніх ресурсів. Як справедливість, так і адекватність фінансування освіти покращувалися, коли верховні суди штатів змушували законодавчі органи штатів прийняти реформи шкільного фінансування. Як перевірку цих висновків [69, с. 270]. Також автором досліджено тенденції справедливості та адекватності штатів, де верховні суди підтримали існуючі фінансові системи. [69, с. 330 – 360]

Історик зазначав, що верховні суди штатів мають незалежний вплив як на справедливість, так і на адекватність освіти. досвіді реформ шкільного

фінансування на державному рівні та ілюструє, як юридична політика освітніх можливостей є чітким викладом конституційного упорядкування [69, с. 188]

Джек Балкін [49] розглянув події справи Браун проти Ради освіти 1954, та проаналізував ставлення до справи американців початку ХХІ століття. Для своєї праці Д. Балкін опитав групу видатних конституційних вчених, попросивши переписати рішення Верховного суду у справі «Браун проти ради освіти», поставивши кожному з них одне й те саме запитання: як би ви написали думку Брауна в 1954 році, якби тоді знали те, що знаєте зараз про подальшу історію країни та прогрес між расовими відносинами за останні півстоліття? Результати були оприлюднені на сесії Американської асоціації юридичних шкіл у січні 2000 року, де дев'ять із нас взяли на себе ролі фіктивного Верховного суду. Правила були досить прості. Кожну особу попросили написати думку, використовуючи лише матеріали, доступні станом на 17 травня 1954 року, коли була видана перша думка в Брауні. Думка може бути структурована як думка більшості, згода чи незгода. Учасникам дозволялося передбачати події, якщо вони хотіли, але вони не могли називати будь-що в майбутньому фактом. Результатом опитування стало умовне рішення 6 на 3 на користь Брауна [49, с. 117 – 170].

Д. Балкін зазначав, що переписування рішення Брауна дозволяє їм застосувати свої теорії до складних проблем, які піднімає Браун. Це чудовий тест того, що означають на практиці відносно абстрактні теорії тлумачення конституції. Нарешті, Браун став символом ролі судів у демократії. Вона була в центрі триваючих дебатів щодо ролі права у перебудові суспільства, міри, до якої суди можуть успішно домагатися тривалих соціальних змін, а також легітимності їх спроб зробити це [49, с. 75 – 85].

Венді Паркер [65], на противагу лідируючої думки про ресегрегацію, відстоює позицію, що процес подолання расової дискримінації хоч повністю і не завершено наприкінці ХХ століття, але продовжує рухатися у позитивний бік. Авторка досліджувала поширене уявлення про те, що десегрегація шкіл за рішенням суду померла або, принаймні, пролунав дзвінок смерті. Чотири сили,

схоже, вказували на кінець випадків десегрегації: останні думки Верховного суду, ставлення суддів нижчої інстанції, спротив батьків і повторна сегрегація наших державних шкіл [65, с. 87 – 144]. Проте, на думку, В. Паркер бракує емпіричних даних не дозволяв перевірити вплив цих чотирьох сил і обґрунтованість оголошеної смерті в результаті судового процесу про десегрегацію. [87, с. 166]

Для визначення стану випадків шкільної десегрегації автор провів два емпіричні дослідження, які охоплювали 189 випадків. Аналіз чітко продемонстрував, що передбачуваний кінець судового процесу щодо десегрегації є неправильним; скоріше, переважна більшість справ на розгляді [69, с. 55 – 230]. Шкільні округи виявили, що не домагатися припинення їх шкільних справ про десегрегацію не спричиняє незначних витрат, якщо взагалі є, тоді як процедура звільнення вимагала б вивчення того, як округи ставляться до дітей шкільних меншин. В. Паркер стверджувала, що сторонній спосіб судового розгляду був неефективним у шкільній десегрегації і що більш активне судове втручання є виправданим. Бо всупереч популярному уявленню про те, що суддя виконує роль «місцевих суперінтендантів», судді відігравали надзвичайно незначну, пасивну роль [69, с. 228 – 229].

Мері Дужчак [53] розглянула рух за громадянські права в американському суспільстві у 50–60 роках ХХ століття як ознаку холодної війни. Вона стверджувала, що холодна війна сприяла проведенню ключових соціальних реформ, включаючи десегрегацію. [53, с. 15 – 30] Активісти за громадянські права отримали величезну перевагу, оскільки уряд намагався відшліфувати свій міжнародний імідж. Але покращення репутації нації не завжди вимагало реальних змін. Ця зосередженість на зображенні, а не на суті – у поєднанні з обмеженнями політичної активності часів Маккарті та тріумфом риторики закону та порядку – обмежувала природу та ступінь прогресу [53, с. 37].

М. Дужчак зазначала, що історія громадянських прав і холодної війни – це частково історія, яку уряд намагався спроектувати історією прогресу.

Перейшовши від рабства до свободи, Америка, безсумнівно, мала уряд, який сприяв соціальним змінам. Здавалося, демократія була місцем невблаганного маршу до справедливості. Проте, оскільки рух за громадянські права набирив сили, а рух зіткнувся з жорстокістю масового опору, уряду було б неможливо стримати зміни у расових відносинах в Америці. Коли дев'ять школярів намагалися домогтися свого конституційного права відвідувати Центральну середню школу в Літл-Року, їхні дії та вибух опору, який вони викликали, поставили під сумнів ретельну продуману історію американського расового прогресу [53, с. 115 – 180]

Радянська маніпуляція американськими расовими проблемами гарантувала, що раса в Америці стане важливою оповіддю холодної війни. Прагнення уряду США стримувати і керувати расові відносини в Америці було складовою більш широкої політики уряду часів холодної війни щодо стримування комунізму. Але в цьому контексті «холодна війна» була водночас і агентом репресій, і агентом змін [53, с. 201].

Філіп Клінкнер [58] проаналізував боротьбу темношкірого населення за громадянські права у історичній перспективі, починаючи з перших завезених африканців на американській континент, закінчуючи змінами у американському суспільстві у расових відношеннях наприкінці ХХ століття .

Історик критикував Верховний суд за те, що було відхилено суворе дотримання шкільної десеґрегації, а також зазначав, що у 1980–1990–х роках дуже мало білих або чорних лідерів вирішували дуже енергійно відстоювати справу шкільної інтеґрації. Навіть Національна асоціація сприяння розвитку кольорових людей (NAACP) нещодавно активно обговорювала, чи буде вона продовжувати відстоювати справу расово змішаних шкіл чи визнаватиме мудрість прагнення до «окремих, але рівних» установ. Найбільш обговорювані шкільні реформи, такі як системи ваучерів або «вибір школи» та опора на приватні освітні фірми, не спрямовані на забезпечення інтегрованої освіти для всіх і, швидше за все, призведуть до де-факто сегрегації ще більше [58, с. 311 – 327].

Стівен Калдас та Карл Банкстон [54] провели великий комплексний аналіз подолання расової дискримінації у сфері освіти у II половині XX століття та зробили історіографічний огляд проблеми. Їхня робота охоплює практично весь спектр роздумів і наук про шкільну десеґраґацію та її перспективи, успіх, необхідність та невдачі, представлені основні теоретичні положення щодо шкільної десеґраґації.

Автори відзначили, що з самого початку десеґраґація була політизованою проблемою. Шкільної десеґраґація стала невід'ємним та необхідним компонентом американської мрії, яка не завжди виправдовувала свої обіцянки. Калдас і Банкстон вказали на зниження політичної підтримки десеґраґації, яка не стала не тільки не найкращою політикою для досягнення багатокультурного суспільства, але й для досягнення успіху на індивідуальному рівні як для білих, так і для чорних як реалістів, так і ідеалістів [54, с. 75 – 206].

Історики зазначали, що конституційна основа шкільної десеґраґації, як її тлумачить Верховний суд, різко змінилася. Рішення Верховного суду Брауна II від 1955 року чітко схвалило концепцію сусідніх шкіл і відкинуло ідею про те, що раса може враховуватися в шкільних завданнях. Проблема конституційності підходів до шкільної десеґраґації, поєднується з питаннями про практичний успіх стратегій десеґраґації. Вони прийшли до висновку, що плани добровільної десеґраґації призвели до більшої міжрасової розкриття чорношкірих учнів, ніж обов'язкові плани перерозподілу школярів, але як добровільний, так і обов'язковий підходи привели до втечі білих [54, с. 117 – 124]. Автори зауважили, що справжня шкільна інтеґрація більше наблизилася до реалізації в районах, які ніколи не відходили від концепції Браунових шкіл по сусідству, ніж у тих, що дотримувались активістських заходів,. Істориками також запропоновано кілька форм вибору школи (відкрите зарахування, чартерні школи та ваучери), які б могли сприяти майбутньої десеґраґації та подоланню расової дискримінації у сфері освіти [54, с. 301 – 324]

Групою авторів у колективні праці «Шкільна десегрегація у XXI столітті розглянуто ряд важливих проблем щодо подолання расової дискримінації у сфері освіти [76]. Зокрема, розглянуто ряд соціологічних досліджень щодо десегрегації в школах, а також історичну перспективу та обговорення основних правових питань [76, с. 84 – 197]

Історики відзначали, що десегрегація шкіл більше, ніж будь-яка інша освітня чи соціальна політика, визначалася рішеннями суду. Протягом 1950–1990 років сторони, які брали участь у судовому процесі щодо десегрегації в школі, використовували соціологічні дослідження та свідчення експертів для підтримки різних позовів та зустрічних позовів на різних стадіях судового процесу [76, с. 199]

Дослідники вважали, що Конституція США вимагала інтеграції. зміна правової доктрини з принципу недискримінації на принцип позитивних дій була мотивована, принаймні частково, вірою в тезу про, що якщо школи, персонал та програми навчання повністю інтегровані, а ресурси розподіляються справедливо, психологічна та освітня шкода сегрегації буде усунена, а афроамериканські діти зможуть на рівних змагатися з білими не лише в школі, а й у своєму дорослому житті [76, с. 215 – 280]. Також авторами зазначалося, що шкільна інтеграція стала важливою частиною подолання расової дискримінації в цілому у країні. Оскільки діти з раннього віку звикали навчатися з представниками інших рас, то в майбутньому вони з меншою вірогідністю ворожо ставилися б до людини з іншим кольором шкіри [76, с. 276].

Отже, питання подолання расової дискримінації у сфері освіти займає чільне місце у американських історіографічних студіях другої половини XX століття та XXI століття. Тема, що сама по собі мала великий резонанс у суспільстві, була розглянута з усіх можливих боків. Від суто юридичних аспектів (правомірності введення інтеграції) до аналізу, до психологічного стану афроамериканського населення та аналізу десегрегації у конкретних регіонах. Серед істориків не існує єдиної думки на успішність чи неуспішність

впроваджених змін у освіті. Ряд дослідників підтримує думку, що расова дискримінація не подолана і до наших днів, а це вказує на те, що до проблеми освіти темношкірого населення будуть звертатися ще багато разів.

1.2 Джерельна база та методологія дослідження

Для дослідників, які знаходяться поза межами США і не мають змоги працювати з архівами документів безпосередньо на місці, є можливість досліджувати опубліковані документи у відкритому доступі. Опубліковані документи можна розділити на закони та підзаконні акти, якими визначалася політика у сфері освіти та громадянських прав у США.

Конституція США [15], яка також має переклад українською [16] є не тільки основним законом країни, а й найважливішим документом для аналізу процесів, що вплинули на зміни у расових відносинах всередині країни та дали поштовх до подолання расової дискримінації у всіх сферах громадського життя, в тому числі і освіті. Слід відзначити, що запуск механізму змін у расових відносинах у освітніх закладах почався саме з судових прецедентів, основними питаннями в яких було відповідність виконання Конституції органами місцевої влади. Ознайомлення з головними законами США дозволило оцінити правомірність винесення важливих судових рішень, що сприяли подоланню расової дискримінації.

Впродовж XIX та XX століття було прийняття ряд законних актів, що регулювали расові відносини у американському суспільстві у цілому та безпосередньо у сфері освіти.

Закон про громадянські права 1866 року [2] був першим федеральним законом, який підтвердив, що всі громадяни США мають однаковий захист відповідно до закону. Закон також визначив громадянство та визнав незаконним відмову будь-якій особі в праві громадянства на основі її раси або кольору шкіри.

Закон про громадянські права 1871 [1] було прийнято задля захисту темношкірого населення США від посягання Ку-клукс-клана. Закон про

громадянські права 1875 року [3] був останнім федеральним законом про громадянські права, прийнятим до моменту прийняття Закону про громадянські права 1957 року [4].

Закон про громадянські права 1957 [4] було прийнято завдяки гострій дискусій у суспільстві, що виникла після рішення у справі Брауна [21], висунувши питання шкільної десегрегації на перший план громадської уваги. Закон про громадянські права 1957 року створив Комісію з громадянських прав США та Відділ громадянських прав Міністерства юстиції США.

Пізніше Конгрес ухвалив набагато ефективніші закони про громадянські права. Зокрема, Закон про громадянські права 1960 року [5], встановлював федеральну перевірку місцевих реєстраційних виборчих опитувань і вводив покарання для тих, хто перешкоджав спробам афроамериканського населення зареєструватися для голосування. Він був розроблений в першу чергу для боротьби з дискримінаційними законами та практикою відокремленому на Півдні білого населення від кольорового.

Закон про громадянські права 1964 року [6] забороняв дискримінацію за ознакою раси, кольору шкіри, релігійних переконань, статі чи етнічного походження. Поклав кінець дискримінації під час реєстрації виборців, сегрегації в школі, на робочих місцях та в громадських місцях. Два розділи закону стосувалися сфери освіти безпосередньо. Розділ IV уповноважував міністра охорони здоров'я, освіти та соціального забезпечення (HEW) надавати технічну допомогу у підготовці та реалізації планів десегрегації шкіл. Десегрегація була визначена як «відведення учнів до державних шкіл, призначення учнів до державних шкіл з метою подолання расового дисбалансу» [6, с. 246 – 247]. Розділ VI [6, с. 252 – 253] надавав федеральним чиновникам повноваження припиняти допомогу шкільним округам, які практикували сегрегацію де-юре. Також уповноважував генерального прокурора ініціювати колективні позови після законних скарг на расову дискримінацію з боку батьків або окремих осіб.

Закон про право голосу [9] забезпечив можливість голосування для расових меншин по всій країні, особливо на Півдні. Закон про громадянські права 1968 року [7] розширив попередні закони та заборонив дискримінацію щодо продажу, оренди та фінансування житла на основі раси, релігії, національного походження.

Другу групу джерел складають рішення Верховного Суду США, які ставали юридичними прецедентами. За законом країни, ніхто не може отримати повний доступ до усіх матеріалів справи, однак допускається у вільне користування затвердженні судові рішення. Важливості цьому виду джерел додає той факт, що процесу інтеграції було дано старт саме судовим рішенням по справі Брауна 1954 [21]. На офіційних державних ресурсах, судові рішення розподілені за спеціальними збірками, зазвичай за роками. Навіть справи XIX століття майже повністю оцифровані і внесені на відповідні ресурси.

Слід відзначити, що найважливішою для розгляду є рішення по справі Брауна 1954 [21], що започаткувало процес подолання расової дискримінації у сфері освіти. Справа Брауна та інших об'єднала п'ять раніше поданих незалежних позовів. Болінг проти Шарпа [20]: одинадцяти чорним учням з передмістя Вашингтона було відмовлено у вступі до школи для білих. Бріггс проти Еліота [18]: колективний позов батьків із Південної Кароліни. Девіс проти шкільної ради району Принца Едуарда [19]: викликаний катастрофічним станом школи для чорних. Гебхарт проти Бельтона [23]: колективний позов батьків з Делавера. Також слід зазначити, що було і друге рішення по справі Брауна [22], яке мало на меті роз'яснити систему впровадження інтеграції освіти.

Важливими для розгляду є рішення у справі Плесі [37], що юридично оформило расову сегрегацію та підтвердило її відповідність американській конституції. Це рішення зміцнило США явище расової сегрегації. У ряді штатів було прийнято закони, які встановлювали сегрегацію у навчальних закладах, готелях, ресторанах, лікарнях, транспорті, туалетах. Намагання оскаржити рішення Плесі було у ряді справах у першій половині XX століття.

Зокрема, у справах Каммінга 1901[28], Гонг Ланга 1927 [24], МакЛоріна 1950 [33], Света 1950 [40], Хендерсона 1950 [45].

Після Брауна у 50-60-х роках було винесено ряд рішень щодо механізмів впровадження десегрегації справа Гріффін 1964 [26], Купера 1958 [30], Ловинг 1967 [31], Лефлера 1971 [32]; та дотримання планів з подолання расової дискримінації – Грін 1968 [25], Свонн 1971 [41], Кіс 1973 [29] Сан-Антоніо 1973 [39].

Найважливішими рішення з расової дискримінації в сфері освіти у останній чверті ХХ століття стали справи Мілікена [34] ради освіти Оклахоми 1991 [35], губернатора Місісіпі 1992 [38] Фрімана 1992 [42] Дженкінса 1995 [27]. Зокрема, в останніх згаданих справах відзначався певний відхід від повного виконання політики подолання расової дискримінації

Третьою групою є офіційні документи, статистичні матеріали, що видаються урядом, Міністерством освіти США [13]. На сайті національного центру зі статистики у сфері освіти доступні звіти з кожного навчального року, починаючи з 1988 року.

Четвертою групою є публікації у пресі та інші ЗМІ. Американське суспільство є найбільш розвинутим у плані засобів масової інформації та телебачення. Аналіз таких джерел дозволить зрозуміти суспільну реакцію на інтеграцію освіти, громадянські настрої. На сайтах таких знаменитих видань як the New York Times [10] та the Wall Street Journal [11] зберігаються архівні випуски видань.

Останню групу джерел представляють джерела особистого походження – мемуари, спогади державних діячів, суддів Верховного Суду [17] [74] борців за подолання расової дискримінації у закладах освіти так і в інших сферах. Ці матеріали особливості сприйняття епохи безпосередніми учасниками, очевидцями, сучасниками, та відіграють важливу роль у формуванні цілісного образу США.

Методологія дослідження базується на поєднанні загальнонаукових підходів із історичними методиками. В основу покладено принципи історизму,

історичної об'єктивності, наступності, історичної логіки. З огляду на мету і завдання дослідження принцип історизму, що передбачає розгляд процесів суспільного життя в історичному комплексі і взаємообумовленості. Завдяки використанню даного принципу досліджено процес подолання расової дискримінації в контексті змін політичної обстановки, причин впровадження змін у конкретний історичний період та еволюцію десегрегації. Принцип об'єктивності, який передбачає розгляд проблеми під різним кутом зору, сприяв неупередженому аналізу джерельної бази, її наукового вивчення, дозволив реалізувати дослідницькі завдання. Дотримання цього принципу дозволяло залучити широкий обсяг інформативного матеріалу

З-поміж інших спеціальних історичних методів було використано порівняльно-історичний метод, який уможливив порівняльний аналіз різних етапів процесу подолання расової дискримінації; проблемно-хронологічний метод, який дозволив вирізнити на різних етапах інтеграційного процесу складності його впровадження.

Також слід відзначити використання у дослідженні таких загальнонаукових методів як аналізу та синтезу, індукції та дедукції.

РОЗДІЛ 2. ПЕРЕДУМОВИ ДЕСЕГРЕГАЦІЇ ОСВІТИ

Хоча Конституція США підтримує рівність, вона, очевидно, не практикувалася у всіх аспектах життя, протягом усієї історії. Довгий час не було рівності і в сфері освіти. У Декларації незалежності Томас Джефферсон [14] писав про невід'ємні права на життя, свободу та прагнення до щастя. Насправді, невід'ємні права тоді і протягом багатьох років були доступні лише вільним білим чоловікам, які вкорінювали почуття привілею та переваги у американській національній ідентичності.

Історично склалося так, що афроамериканці у США також мали ряд проблем, намагаючись отримати доступ до якісної освіти. Зокрема, ще у колоніальні часи багато білих людей вважали, що якщо чорношкірі люди, особливо раби, стануть освіченими, вони почнуть кидати виклик системам влади, які тримали їх у тиску. Південні штати побоювалися, що раби почнуть виступати проти своїх рабовласників і навіть втекти до північних штатів, якщо вони отримають освіту. Це спричинило прийняття кількома штатами законів, які забороняли рабам вчитися читати або писати. У народі їх називали статутами проти грамотності. Хоча покарання відрізнялися від штату до штату, кілька південних штатів (Вірджинія, Південна Кароліна, Міссісіпі, Джорджія) кримінально переслідували будь-якого раба, який намагався навчитися читати або писати [52, с. 11]. У деяких випадках білі люди також могли бути покарані за спробу навчити рабів. Релігійні групи в певних громадах намагалися створити школи для читання або письма афроамериканців, але це часто зустрічалося з різким опором з боку представників білої спільноти [52, с. 13].

На початку 40–років ХХ століття в Америці існувала велика нерівність у доступі до освіти між білим і «кольоровим» населенням, і це було серйозною проблемою, оскільки вже у той час більшість людей вважали освіту засобом поліпшення свого соціального та економічного статусу та покращення якості свого життя. Залежно від раси, учні могли відчувати відносну перевагу чи

недолік пізніше у своєму житті. Результат нерівності в якості освіти, який отримали певні расові групи, свідчили про те, що нерівність у результатах обумовлена нерівністю можливостей, які їм доступні.

Події Другої світової війни та натхненна праця борців за права темношкірого населення внесли зміни у справах расової дискримінації у всіх сферах громадянського життя.

2.1 Сегрегація освіти США до 40–х років ХХ століття

Сегрегація шкіл у Сполучених Штатах – це поділ учнів за їх расою в тій мірі, в якій навчальний заклад може бути позначений як чорношкірий або білий. Ця дискримінація має довгу історію, яка веде до сучасності.

Найдавніші форми навчання в США були насамперед релігійно мотивованими. Головною метою освіти XVII та XVIII століть було навчити дітей читати Біблію та дотримуватися пуританських цінностей. Ці цінності підтримували релігійні білі колоністи, які часто намагалися асимілювати дітей корінних народів у білі пуританські стандарти та прийняти їх до християнства. [52, с. 19]. Метою освіти корінних народів було посилення протистояння асиміляції/акультурації у європейських та християнських стандартах. Через процес асиміляції корінне населення часто змушене було відмовитися від кількох культурних традицій, включаючи рідну мову.

Протягом усього XIX століття, освіта в Сполучених Штатах була сегрегованою (або навіть лише доступною для білих) на основі раси.

У 1832 році Пруденс Крендалл прийняла афроамериканку до своєї «лише для білих» жіночої школи– інтернату в Кентербері, штат Коннектикут, що стало предметом публічної реакції та протестів. Коли городяни не дозволяли афроамериканським дівчатам вступати до школи, Крендалл вирішила перетворити її на школу тільки для афроамериканських дівчат, першу таку в США. Законодавчий орган Коннектикуту ухвалив закон проти цього, і Крендалл була заарештована і провела ніч у в'язниці, що принесло національну гласність. Наступного дня жінка була звільнена. Коли законодавчі заходи не

з змогли закрити школу, невдовзі городяни безуспішно намагалися підпалити будівлю. Нарешті, 9 вересня 1834 р., Близько півночі, натовп із важкими дубинами та залізними прутами вдерся до школи і тероризували учнів. Боячись за безпеку своїх учнів, Пруденс закрила школу і покинула Коннектикут, а школа більше ніколи не поновила роботу [60, с. 84 – 87].

Ранні інтегровані школи, такі як Академія Noyes, заснована в 1835 році, у Ханаані, штат Нью– Гемпшир, зазвичай зустрічалися із запеклим місцевим протистоянням. Школа була непопулярною серед багатьох місцевих жителів, які виступали проти того, щоб у місті були чорношкірі. Через кілька місяців кілька сотень білих чоловіків з Ханаану та сусідніх міст знесли академію. Вони замінили його Академією Союзу Ханаан, обмеженою лише білими [60, с. 88].

Здебільшого афроамериканці до громадянської війни отримували дуже мало або зовсім не мали офіційної освіти. Деяким вільним чорношкірим на Півночі вдалося стати грамотними.

На півдні, де рабство було законним, у багатьох штатах були закони, які забороняли навчати поневолених афроамериканців читати або писати. Деякі навчалися самі, інші навчалися у білих товаришів по грі чи щедріших майстрів, але більшість не змогла навчитися читати і писати. Школи для вільних кольорових людей були приватними та підтримувалися, як і більшість обмежених шкіл для білих дітей. Бідні білі діти не відвідували школу. Заможніші плантатори наймали репетиторів для своїх дітей і відправляли їх у приватні академії та коледжі у відповідному віці.

У 1849 р. Верховний суд штату Массачусетс постановив, що окремі школи були дозволені відповідно до Конституції Массачусетса (Робертс проти міста Бостона) [43]. Робертс проти Бостона зосередився на Сарі К. Робертс, п'ятирічній афро– американській дівчині. Вона була зарахована до школи Абіель Сміт, загальношкільної загальноосвітньої школи, що фінансується чорними, далеко від її дому в Бостоні, штат Массачусетс [43, с. 1 – 3]. Її батько, Бенджамін Ф. Робертс, також афроамериканець, намагався зарахувати її до ближчих шкіл, призначених тільки для білих. Після того, як Сарі Робертс було

відмовлено на підставі її раси, і її фізично вилучили з однієї школи, її батько написав заяву до законодавчого органу штату задля опротестування рішення. Зрештою, Верховний суд Массачусетсу розглянув справу, в якій Бенджамін Робертс назвав свою дочку Сару позивачем, а місто Бостон – відповідачем. Не всі афроамериканці підтримували Робертса; більшість вірила в "окреме, але рівне" навчання і ставила під сумнів, яку освіту їхні діти отримають від білого вчителя[43, с. 4] .

Чорні батьки в Бостоні відмовилися прийняти поразку. Вони організували шкільний бойкот та загальнодержавні протести. У 1855 р. Законодавчий орган штату Массачусетс прийняв перший у країні закон, що забороняє сегрегацію шкіл [66, с. 19].

У 1861 р. почалася громадянська війна, яка розділила країну за принципом того, хто має отримати повні права та привілеї відповідно до Конституції США. Цей конфлікт зосереджувався навколо статусу людей африканського походження, які були доставлені в Америку як рабська праця. Переважали ті, хто покінчив із рабством. Незважаючи на закінчення Громадянської війни 1865 року, включення афроамериканців до повноправних громадян вимагало внесення змін до Конституції США. Як наслідок, після Громадянської війни було прийнято 13 – ту поправку, ратифіковану 1865 року, яка скасувала рабство; 14 – а поправка, ратифікована в 1868 році, яка надавала громадянство колишньому поневоленому народу африканського походження і надавала рівний захист відповідно до закону; і 15 – а поправка, ратифікована 1870 р., яка стверджувала, що право громадян США голосувати не може бути відмовлено або скорочено через расу [15, 16].

Конгрес також прийняв Закон про громадянські права 1875 р [3]., Який забороняв расову дискримінацію у громадських приміщеннях. Але в 1883 році Верховний суд скасував Закон про громадянські права 1875 року, визнавши, що дискримінація з боку фізичних осіб або приватних підприємств є конституційною.

Незважаючи на мандати, викладені у нещодавно зміненій Конституції США, свобода та рівні права не були легко надані афроамериканцям. Протягом усього цього періоду освіту приховували люди африканського походження. У деяких штатах ця категорія населення протизаконно вчилася читати і писати. Трепетне розчарування та розчарування спонукало афроамериканців продовжувати кидати виклик цій системі сегрегації.

Під час Реконструкції коаліція вільновідпущеників та білих республіканців у законодавчих органах південних штатів ухвалила закони, що встановлювали народну освіту. Бюро визволених було створено як агентство військових урядів, які керували реконструкцією. Воно створювало школи у багатьох районах і намагалося допомогти навчати та захищати визволених під час перехідного періоду після війни. За винятком винятку державних шкіл, десеґрегованих у Новому Орлеані, школи були розділені за расою . [60, с. 97 – 101]

В епоху реконструкції відбулися зусилля щодо інтеграції на Півдні, але закони Джима Кроу послідували дуже швидко, а також були прийняті законодавчими органами штатів на півдні та частинах нижнього Середнього Заходу та південного заходу, відокремлюючи чорно–білих людей у всіх аспектах суспільного життя, включаючи відвідування державні школи. Закони Джима Кроу були державними та місцевими законами, які запроваджували расову сегрегацію на півдні США. Інші райони Сполучених Штатів також постраждали від офіційної та неформальної політики сегрегації , але багато штатів за межами Півдня прийняли закони, починаючи з кінця дев'ятнадцятого століття, які по різному забороняли дискримінацію у громадських приміщеннях [60, с. 95]. Південні закони були прийняті в кінці 19– початку 20 століть державними законодавчими органами, де домінували білі південні демократи, щоб позбавити права голосу та усунути політичні та економічні здобутки, досягнуті чорними людьми за період Реконструкції. Закони Джима Кроу діяли до 1965 року . [60, с. 96 – 97]

Хоча афро–американська спільнота швидко розпочала судовий процес, щоб оскаржити такі положення, у 19 столітті оскарження Верховного суду взагалі не вирішувалося на їхню користь.

Фундаментальною у боротьби темношкірого населення за соціальні права, в тому числі і права на рівну освіту, стала справа Верховного суду «Плесі проти Фергюсона» [37].

У 1890 р. Штат Луїзіана прийняв Закон про окремі вагони, який вимагав окремих приміщень для чорношкірих та білих на залізницях, включаючи окремі залізничні вагони [37, с. 538]. Група занепокоєних видатних чорних жителів Нового Орлеану утворила Комітет громадян, що був призначений скасувати закон або побороти його дію. Вони переконали Гомера Плессі, взяти участь у організованому судовому процесі. Плессі народився вільною людиною і був світлошкірою кольоровою людиною. Однак, відповідно до закону Луїзіани, він був класифікований як чорний, і тому вимагав сидіти в "кольоровій" машині. [37, с. 539]

7 червня 1892 р. Плессі купив квиток першого класу в депо Прес– стріт і сів у вагон "Лише для білих" залізниці Східної Луїзіани в Новому Орлеані, штат Луїзіана, що прямував до Ковінгтона, штат Луїзіана. Залізнична компанія, яка виступила проти закону на тій підставі, що вимагатиме купівлі ще кількох вагонів, раніше була поінформована про расову лінію Плессі та намір оскаржити закон. Після того, як Плессі сів у залізничний вагон, призначений лише для білих, його попросили звільнити його і сісти натомість у вагон, призначений лише для чорних. Плессі відмовився і був негайно заарештований детективом. Як і планувалося, потяг був зупинений, і Плессі зняли з поїзда на вулицях Прес і Королівській. Плессі повернули для суду в Орлеанській парафії [37, с. 540 – 543]

У його справі, Гомер Адольф Плессі проти штату Луїзіана, адвокати Плессі стверджували, що законодавство штату, яке вимагало від залізниці Східної Луїзіани сегрегації поїздів, позбавляло його прав відповідно до Тринадцятої та Чотирнадцятої поправок до Конституції Сполучених Штатів ,

[37, с. 544] які передбачено рівне ставлення відповідно до закону. Однак суддя, який головував у його справі, Джон Говард Фергюсон, постановив, що Луїзіана має право регулювати діяльність залізничних компаній, поки вони діють у межах штатів. Плесі був засуджений і засуджений до сплати штрафу в розмірі 25 доларів США. [37, с. 539]

Комітет подав апеляцію до Верховного суду Сполучених Штатів, однак 18 травня 1896 р. Верховний Суд ухвалив рішення Плесі 7–1, яке підтверджувало конституційність законів про сегрегацію поїздів у вагонах Луїзіани [37, с. 565].

Вирок у справі Плесі узаконив державні закони, що встановлюють "расову" сегрегацію на Півдні, і дав поштовх до подальших законів про сегрегацію. Він також узаконив закони на Півночі, які вимагали "расової" сегрегації, наприклад, у справі про сегрегацію в Бостонській школі, зазначену суддею Брауном у його більшості. Законодавчі досягнення, здобуті під час епохи перебудови, були стерті за допомогою доктрини "окремого, але рівного". Доктрина також була посилена рішенням Верховного суду 1875 р., яке обмежувало можливості федерального уряду втручатися у державні справи, гарантуючи Конгресу лише повноваження "стримувати штати від актів расової дискримінації та сегрегації". Постанова в основному надавала державам законодавчий імунітет при вирішенні питань "раси", гарантуючи право штатів впроваджувати расово окремі інститути, вимагаючи від них лише рівності [37, с. 556 – 561]

Також рішення у справі «Плесі проти Фергюсона» (1896) підтримувало сегрегацію рас у школах, доки кожна раса мала паритет у якості освіти (принцип «окремого, але рівного»). Однак мало хто з чорношкірих учнів здобув рівну освіту. Вони десятиліттями страждали від неадекватного фінансування, застарілих або старих приміщень та дефіцитних підручників (часто тих, які раніше використовувалися в білих школах) [60, с. 122].

Результат ухвали Плесі був негайним та мав трагічні багаторічні наслідки; вже існували значні відмінності у фінансуванні відокремленої

шкільної системи, яка тривала і в ХХ столітті; штати недостатньо фінансували чорні школи, надаючи їм неякісні будівлі, підручники та матеріали. Штати, які успішно інтегрували елементи свого суспільства, раптово прийняли гнітюче законодавство, яке стерло зусилля епохи реконструкції.

Принципи «Плесі проти Фергюсона» були підтверджені у справі «Лум проти Райсу» (1927) [24], яка відстоювала право державної школи для білих дітей Міссісіпі виключати американську дівчину – китайку. Незважаючи на закони, що встановлюють обов'язкову освіту, та відсутність державних шкіл для китайських дітей у районі Лума, Верховний Суд постановив, що у неї був вибір відвідувати приватну школу [24, с. 86 – 89]. Закони та практика Джима Кроу поширилися на північ у відповідь на другу хвилю афро– американської міграції з півдня до міст на північ та середній захід. Деякі створили де-юре відокремлені навчальні заклади.

Окремі приміщення та установи, надані афро– американській спільноті, постійно поступалися тим, що надавалися спільноті білих. Це суперечило туманній декларації "окремого, але рівного", виданій після рішення Плесі. Оскільки жоден штат не вписав "окрему, але рівну" доктрину в статут, не було іншого засобу правового захисту, окрім звернення до Верховного суду США, якщо окремі послуги не були рівними, а штати не мали жодних наслідків, якщо вони недофінансували послуги та послуги для небілі. інституціоналізована дискримінація призвела до створення чорних шкіл – або окремих шкіл для афро– американських дітей [51, с. 34 – 38].

У цих ранніх школах, які спочатку були переважно сільськими, як це було характерно для Півдня, класи найчастіше викладав один учитель, який викладав усі предмети, віки та класи. Хронічне недофінансування призвело до того, що школи були постійно перенаселеними, незважаючи на відносно низький відсоток афро– американських учнів у школах загалом. У 1900 році середня чорна школа у Вірджинії відвідувала на 37 % більше учнів, ніж середня біла школа. Ця дискримінація тривала протягом кількох років, про що свідчить той факт, що у 1937–1838 роках у окрузі Галіфакс, штат Вірджинія,

загальна вартість майна білої школи становила 561 262 долари США, а чорні школи округу – лише 176 881 долар. [66, с. 33]

У 1930–х рр. Національна асоціація сприяння розвитку кольорових людей розпочала національну кампанію за досягнення рівних шкіл у рамках "окремих, але рівних" рамок Верховного суду США у 1896 р. У справі "Плесі проти Фергюсона". Біла ворожість до цієї кампанії утримувала чорні школи від необхідних ресурсів. За даними журналу «Rethinking Schools», «Протягом перших трьох десятиліть ХХ століття розрив у фінансуванні між чорно–білими школами на Півдні все більше збільшувався. Дослідження НААСР щодо нерівних витрат у середині–кінці 1920–х років виявили, що Грузія витратила 4,59 доларів США на рік на кожну афро–американську дитину, а не на \$ 36,29 на кожну білу дитину. Дослідження Доксі Вілкерсона наприкінці 1930–х років показало, що лише 19 відсотків афро–американців віком від 14 до 17 років навчаються у середній школі ". НААСР здобула кілька перемог у цій кампанії, зокрема навколо вирівнювання зарплат . [60, с. 135 – 161]

У 40–х роках ХХ століття темношкірі діти продовжували ходити у школи лише для чорних. А більшість дітей, навіть якби керівництво школи погодилося їх взяти, навіть не мали шансу потрапити до інших навчальних закладів, бо на законодавчому рівні у частинах 21–го штату та в усіх штатах Півдня така система була не лише сегрегаційною, а також гнітюче нерівною. Наприклад, у кількості грошей, що витрачалися на кожного учня, приміщеннях, вчительському складу. В усіх складових чорні школи поступалися білим. Таке положення частково пояснювалося і через поширену бідність серед афроамериканців. Такі сім'ї з великою вірогідністю забирали своїх дітей, не даючи їм доучитися та відправляли на роботу у ранньому віці через брак коштів. У 1940 році середня кількість років, які провели за навчанням, серед осіб 25 років та старших, у повністю сегрегованих штатах, становила п'ять років у темношкірих, та вісім з половиною – у білих. Четверта частина усіх афроамериканців була безграмотною [66, с. 30].

Прихильники десегрегації у суспільстві висловлювали різні аргументи щодо питання припинення сегрегації освіти. Одні думали, що змішування рас у школах призведе до толерантності та вихованню взаєморозуміння серед дітей. Інші вважали, що навчання разом із білими учнями допоможе темношкірим учням поліпшити їхню академічну успішність, яка було набагато гіршою. Реформатори зазначали, що сегрегація шкіл відсікає чорних від важливих соціальних ліфтів та сприяє в подальшому дискримінації на роботі та бідності [66, с. 31].

Борцями за права темношкірого населення зазначалося, що сегрегація у освіті не дозволяла виконувати конституційні гарантії, що були визначені Чотирнадцятою поправкою – на рівний захист перед законом. Це також позбавляло афроамериканських батьків на звичайне право: відправляти своїх дітей до найближчих до дому шкіл, включаючи такі, що були переважно білими. Критики законів Джона Кроу наголошували, що існуюча система є глибоко дискримінаційною та такою, що направлена на гноблення чорних людей та залишення їх положення на рабських позиціях [66, с. 32].

Школи для чорних людей були найбільш примітивними у сільськогосподарських регіонах, наприклад у Санфлауер, штат Місісіпі, регіоні шовкових плантацій взагалі не було старших шкіл для темношкірих. У початковій школі більшість вчителів мали ще додаткову роботу – поварами або прибиральниками на плантаціях. Більшість з них не мали самі навіть закінченої початкової школи. Мей Берта Картер, що стане у 60–х роках лідеркою регіону у справах інтеграції, згадувала, що у дитинстві могла ходити до навчальної школи лише у зимові місяці, коли не було роботи на шовкових плантаціях. Її вчитель у четвертому класі, який не знав математичних формул, мав справлятися одночасно з 40–50 дітьми. Більшість білого населення сільськогосподарських районів південних штатів вважали, що освіта чорних – пустий втрачений час, бо навіть через мільйон років нігер залишиться нігером. [60, с. 157]

Школи для чорних, що знаходилися у великих містах мали не набагато кращі умови, ніж у сільських місцевостях. Наприклад у мільйонному мегаполісі Атланті впродовж 1940–х років переповнені початкові школи для чорних вимушені були працювати у дві зміни, тривалість яких не могла перевищувати трьох годин. Більшість чорних дітей вимушена були вештатися по вулицях у вільний час. У 1948–49 навчальному році, середня кількість витрачених коштів на учня у державних школах складала 228 доларів на чорню дитину, 570 доларів на білу дитину. У 1949–50 навчальному році кількість учнів, що навчалися в одній класній кімнаті була 36,2 для чорних учнів, 22,6 серед білих [66, с. 41].

Освітня сегрегація була однією зі складових теорії про панування білого люду на чорним. Це заставляло відчувати темношкірих людей нижчими за білих та породжувало злість до існуючого стану речей, одночасно роблячи усіх білих людей співучасниками злочинства. Расова сегрегація в освіті та інших сферах життя, а разом із нею нерівність, що тягнулася за цим, була злом для людей усіх кольорів.

Отже, на початку 40–х років ХХ століття, перед американським суспільством виник ряд проблем у питанні освіти кольорового населення. По–перше, половина чорношкірих взагалі дітей не відвідували школу, і це було пов’язано з браком приміщень, бідністю та незнанням батьків. По–друге, багато студентів мали недостатньо підготовлених, учителів з низькою заробітною платою. По–третє, шкільні приміщення та обладнання в афроамериканських школах не відповідали навіть найнижчим критеріям організації навчального процесу. По–четверте, афроамериканським школам приділяли мало уваги шкільні начальники та інші органи влади. Нарешті, державні умови фінансування освіти були направлені на скорочення шкільних коштів для чорношкірих шкіл та зниження заробітної плати вчителів, щоб вони не зацікавилися викладанням у афроамериканських школах [66, с. 11 – 18]. Таким чином, у білих школах були добре підготовлені вчителі через ресурси, до яких вони мали доступ, щоб залучити більше вчителів, і вони

також отримували більше фінансування, ніж афроамериканські школи. Відмінності зростали в геометричній прогресії

2.2 Суспільні зміни після Другої світової війни

В кінці 40-х на початку 50-х в американському суспільстві були три потужні сили, що спричинили зміни у ставленні до питання расових відносин. Перша – підвищення кількості військовослужбовців серед темношкірого населення, включаючи близько 900 000 тисяч молодих чоловіків та жінок, що воювали під час Другої світової війни та не хотіли повертатися жити у реальності підпорядкування жорстоким дискримінуючим законам Джима Кроу. Друга – підвищення підтримки темношкірого населення з боку білих лібералів як Мирдал та Трумен. Третя – активність Національної асоціації сприяння розвитку кольорових людей на чолі з Торгудом Маршалом та інших борців, що вели законну боротьбу за громадянські права [66, с. 2 – 3].

Повертаючись з фронтів Другої світової, ветерани продовжували стикатися з сильною расовою дискримінацією, багато з них сміливо висловлювало позицію проти гноблення. Наприклад, ветеран з Південної Кароліни заявив, що не хоче більше буде третьосортною людиною. Я був сержантом армії, воював у Європі, я не для того повернувся з фронту, аби знову тягати тачки з продуктами. Багато з лідерів боротьби темношкірого населення за права – Амзі Мур, Арон Генрі, Медгар Еверс, також були ветеранами другої світової війни. Еверс, через фінансовий стан, не маючи офіційно право голосувати, все одно намагався прийняти участь у виборах, проте був зупинений лише погрозами відкрити вогонь з боку поліцейських. Гаррі Бріггс, який пізніше станем одним з позивачів у справ проти расової дискримінації був ветеран ВМС США [51, с. 57].

Вслід за ветеранами, протести проти расової дискримінації почали проводити і чорні студенти. У 1946 році представники молодіжного крила Національної Асоціації за права кольорового населення провели акцію проти

занедбаних шкільних приміщень, умови в яких були принизливими для навчання у Лумбертоні, Північна Кароліна. Чорні студенти у Херне, штат Техас, провели схожу акцію роком пізніше. Відчуваючи тиск, управлінські структури навчальних закладів, поліпшили умови для навчання темношкірого населення.

Темношкірі також набували сили і в політичних колах, вигравши вибори до міських рад у Річмонді та Нешвіллі у кінці 40-х років. В 1948 р. в Атланті було вперше прийнято на роботу чорного поліцейського. В 11 штатах Конфедерації, відсоток чорних людей, що могли брати участь на виборах та скористалися своїм правом, виріс з 3 відсотків у 1940 до 20 відсотків у 1952. Це складало мільйон афроамериканців [66, с. 4].

Зусилля Гаррі Трумена також надихали громадських та політичних діячів, які виступали за вирівнювання расових відносин. Однак, слід зазначити, що він діяв обережно спочатку, як Франклін Рузвельт, він не хотів вступати у відкриту конфронтацію з могутніми південниками у Конгресі та Демократичною партією. У 1947 р. Трумен став більш смілим у свої діях, частково тому що сподівався виграти голоси темношкірих виборців на Півночі у 1948, частково тому що розумів статус США як лідера «вільного світу» у холодній війні. Президент мав практикувати у своїй державі те, що він проголошував на увесь світ. У 1948 р. він ініціював наказ про припинення десеєграгації збройних сил та знищення практики расової дискримінації при прийнятті на федеральну роботу. Він також попросив у Конгреса скасувати податок на голосування, який не давав можливості багатьом чорним та іншим бідним людям приймати участь у виборах. У 1948 р. президент Трумен попросив Конгрес затвердити постійний FEPC (Комітет з практики чесної зайнятості), законодавство проти лінчінгу та скасування податку на голосування на федеральних виборах. Демократична коаліція перешкодила ухваленню закону. Працюючи ефективно з однопартійними системами у своїх штатах через позбавлення прав чорношкірих на рубежі століть, південні демократи мали потужні позиції в Конгресі, контролюючи головування у

важливих комітетах, і виступали проти цих заходів. Незважаючи на часткову поразку пропозицій Трумена, все ж Коннектикут, Массачусетс, Нью-Джерсі, Нью-Йорк, Огайо та Вашингтон успішно прийняли та запровадили свої власні закони FEPC на рівні штатів [66, с. 5– 6].

Хоч не всі ідеї про послаблення расової дискримінації були схвалені Конгресом, Гаррі Трумен все одно став першим Президентом США, починаючи з епохи Реконструкції, хто дійсно дбав та робив кроки для розширення громадянських прав темношкірого населення.

Судова система також давала лібералам причину для високих сподівань. Задовільнивши наполегливу роботу Торгуда Маршала, Верховний суд США прийняв рішення, що «переваги білих» були неконституційними. Ці «переваги» широко використовувалися у південних штатах, які були під політичним контролем Демократичної партії, та в яких темношкіре населення було відсунуте від участі у всіх важливих суспільно– політичних процесів. У 1946 Верховний суд визнав незаконною сегрегацію місць у міжміських автобусах. У 1948 р. було визнано незаконними «обмежувальні житлові угоди», приватні угоди білого населення, які забороняли чорним селитися поруч з підписантами таких документів [60, с. 191].

У післявоєнні часи багато афроамериканців покращили свій рівень життя, вирвавшись південної сільської місцевості хоча б у більш великі міста на промислову роботу. Можна було говорити про започаткування стабільного середнього класу серед афроамериканців.

Однак, незважаючи на прогрес у політичних, робітничих, економічних питаннях, темношкіре населення залишалося суттєво пригнобленим. Наприклад, федеральна житлова політика була виключно дискримінуючою проти чорних. Їм зазвичай виділялося низько вартісне неякісне житло, бо забезпечене біле населення не хотіло бачити по сусідству «кольорових».

Більшість білого населення на Півдні боялося, що змішування приведе до світу, де б чорна людина кине виклик світовому домінуванню білих людей,

включаючи роботи в високою зарплатнею. Для багатьох білих сама лише ідея десегрегації шкіл була найбільш огидним виглядом змішування рас.

Стикаючи з такою расистською стіною, багато активістів боротьби за права темношкірого населення обрали тактику обережних дій наприкінці 40-х років ХХ століття, сподіваючись переважно на кампанію переможних судових справ у Верховному суді.

Беззаперечним лідером та головним двигуном у цій кампанії стала Національна асоціація сприяння прогресу кольорового населення. Ця організація із захисту прав громадян у США, була створена в 1909 р. як міжрасова спроба відстоювати справедливість для афроамериканців групою, включаючи У. Е. Б. Дю Буа, Мері Уайт Овінгтон, Мурфілд Сторі та Іду Б. Уеллс [60, с. 145 – 148].

Початкова мета, записана у статуті 1911 була у сприянні рівності прав та викоріненню кастових чи расових забобонів серед громадян Сполучених Штатів; просуванні інтересів кольорових громадян; забезпеченні їм у неупередженості виборчого права; та збільшенні їх можливостей для забезпечення справедливості в судах, освіти своїх дітей, працевлаштуванні відповідно до їх можливостей та повної рівності перед законом.

Особливу популярність організація отримала у роки між світовими війнами. присвятивши значну увагу боротьбі з лінчуванням чорношкірих у Сполучених Штатах та працюючи над законодавством, лобіюючи та освічуючи громадськість. В союзі з Американською федерацією праці НААКП очолила успішну боротьбу за недопущення висування кандидатури Джона Джонстона Паркер до Верховного суду на основі його підтримки відмови у голосуванні чорношкірих та його антиробочих ухвал.

Організація також порушила судові процеси, щоб оскаржити систему "білих праймеріз" на Півдні. Демократичні партії південних штатів створили праймеріз, призначені виключно для білих, як ще один спосіб відключити чорношкірих від політичного процесу. Оскільки демократи домінували в південних штатах, праймеріз був єдиним змаганням. У 1944 р. У справі «Сміт

проти Олрайта» Верховний Суд ухвалив рішення про протистояння первинним виборам білих. Незважаючи на те, що штатам довелося скасувати законодавство, що стосується праймеріз білих, законодавчі органи незабаром придумали нові методи суворого обмеження франшизи для чорношкірих [60, с. 145 – 181].

До 1940-х років федеральні суди були піддані позовам щодо конституційних прав, проти яких дії Конгресу були практично неможливими. Із зростанням кількості приватних корпоративних судових спорів, таких як NAACP, які несуть витрати, цивільні позови стали зразком у сучасному судовому розгляді цивільних прав та публічним обличчям Руху за громадянські права. Юридичний департамент NAACP, очолюваний Чарльзом Гамільтоном Х'юстоном та Торгудом Маршаллом, розпочав кампанію, яка тривала кілька десятиліть, аби скасувати доктрину "окремого, але рівного", оголошеного рішенням Верховного суду у справі "Плесі проти Фергюсона".

Підрозділ NAACP у Балтиморі під керівництвом президента Ліллі Мей Керролл Джексон оскаржив сегрегацію в професійних школах штату Меріленд, підтримавши справу Марралла проти Мюррея проти Пірсона 1935 року. Перемога Х'юстона в Міссурі екс – рел. Гейнс проти Канади (1938) [23] призвів до утворення Фонду правової оборони у 1939 році.

5 червня 1950 року Верховний суд оголосив два видатних рішення, які були направлені проти расової дискримінації на рівні дошкільної освіти, – справи Світ проти Пеінтера [40] та МакЛорін проти Регентів штату Оклахоми [33].

Перша справа стосувалася чорношкірого чоловіка, Гемана Меріон Світ, якому було відмовлено у вступі до юридичної школи Техаського університету, президентом якого був Теофіл Пейнтер, на тій підставі, що Конституція штату Техас забороняє інтегровану освіту [40, с. 629 – 630].

Окружний суд штату округу Травіс, штат Техас, замість надання позивачу права мандамуса (судовий припис посадової чи іншій особі вчинити дії, які вона зобов'язана зробити згідно із законом), продовжив справу

протягом шести місяців. [40, с. 631]. Це дозволило штату створити юридичну школу тільки для чорношкірих студентів, яку вона заснувала в Х'юстоні, а не в Остіні. «Окрема» юридична школа та коледж перетворилися на юридичну школу Торгуда Маршалла при Південному університеті Техасу (відомий тоді як «Техаський державний університет для негрів»).

Рішення суду першої інстанції було підтверджено Апеляційним судом з питань цивільного судочинства, а Верховний суд Техасу відхилив помилковий напис при подальшому оскарженні. Далі Світ і NAACP звернулися до федеральних судів, і справа врешті – решт дійшла до Верховного суду США. Роберт Л. Картер та Торгуд Маршалл представили справу Світта.

Верховний Суд скасував рішення суду нижчої інстанції, заявивши, що окрема школа не пройшла кваліфікацію як через кількісні відмінності в приміщеннях, так і через досвід, як – от її ізоляція від більшості майбутніх юристів, з якими спілкуватимуться її випускники. Суд постановив, що, розглядаючи вищу освіту, досвід слід розглядати як частину "матеріальної рівності" [40, с. 632 – 633]. Документація рішення суду містить такі відмінності, виявлені між білими та чорними об'єктами:

Юридичний факультет Університету Техасу налічував 16 штатних та 3 неповних професорів, тоді як у чорно– юридичному факультеті працювало 5 професорів.

Юридичний факультет Університету Техасу налічував 850 студентів і юридичну бібліотеку на 65 000 томів, тоді як юридична школа чорного права мала 23 студентів і бібліотеку на 16 500 томів.

Юридичний факультет Університету Техасу мав спірні судові можливості, орден приналежності Коїф та численних випускників, які займаються публічною та приватною юридичною практикою, тоді як юридична школа чорного права мала лише одну практику суду та лише одного випускника, прийнятого до адвокатури Техасу [40, с. 633 – 634].

Друга справа стосувалася Джорджу МакЛоріну, який уже мав ступінь магістра освіти, спочатку було відмовлено у вступі до Оклахомського

університету для здобуття ступеня доктора освіти. МакЛорін успішно подав позов до окружного суду США щодо Західного округу Оклахоми, щоб отримати допуск до закладу, спираючись на свої аргументи на чотирнадцяту поправку [33, с. 633 – 634]. Тоді закон Оклахоми забороняв школам навчати чорно – білих разом. Суд визнав, що бездіяльність університету у наданні окремих приміщень для дотримання законодавства штату Оклахома, що дозволяє Маклауріну відвідувати навчальний заклад, є порушенням його конституційних прав. Однак суд не надав жодних заборонних заборон, як того вимагав позивач, а скоріше покладався "на припущення, що закон буде проголошено, а держава його виконає".

Університет прийняв МакЛоріна, але надав йому окремі приміщення, включаючи спеціальний стіл у їдальні, призначений стіл у бібліотеці, письмовий стіл біля дверей класу, а іноді навіть змушував його їсти в різний час, ніж інші студенти.

МакЛорін повернувся до окружного суду США та подав клопотання вимагати від Оклахомського університету видалити окремі приміщення, що дозволило б йому повноцінно взаємодіяти з іншими студентами. Суд відхилив клопотання Макларіна [33, с. 638].

Тоді МакЛорін подав апеляцію до Верховного суду США. 5 червня 1950 р. Верховний суд Сполучених Штатів ухвалив рішення про те, що державний вищий навчальний заклад не може надавати студенту різне ставлення виключно через його/її расу, оскільки це позбавляє студента його права на рівний захист чотирнадцятої поправки [33, с. 638 – 639].

Відповідно, вищий суд скасував рішення окружного суду США, вимагаючи від Оклахомського університету зняти обмеження, за якими МакЛорін відвідував цей заклад.

В той самий день Верховний суд виніс ще одне рішення, яке хоч і не стосувалося освіти, проте відносилось до питання расових відносин у американському суспільстві.

Справа стосувалася Елмер В. Хендерсон, афроамериканського пасажера, який 17 травня 1942 р. їхав першим класом по Південній залізниці з Вашингтону до Атланти на шляху до Бірмінгема під час виконання своїх обов'язків [45, с. 816].

Близько 17:30, коли поїзд був у Вірджинії, оголосили про перший виклик на вечерю, і він негайно пішов до вагона–ресторану. Згідно з практикою, яка тоді діяла, два кінцеві столи, найближчі до кухні, спочатку мали бути зарезервовані для афроамериканців із засунутими шторами між ними та рештою вагону. Якщо інші столи були зайняті до того, як афроамериканські пасажери з'явилися в закусочній, то ці два столи були доступні для білих пасажирів [45, с. 818].

Оскільки столи були частково зайняті білими пасажерами (принаймні одне місце біля них було незайнятим), стюард вагона–ресторану відмовився посадити пасажера у вагон–ресторан, запропонувавши замість цього обслужити його на його сидінні у вагоні. Пасажир відмовився, і стюард погодився надіслати йому повідомлення, коли з'явиться місце. Жодного повідомлення не було надіслано і його не подали, хоча він двічі повертався до закусочної, перш ніж її відокремили о 21:00. [45, с. 819].

У жовтні 1942 року пасажир подав скаргу до Міждержавної торговельної комісії, стверджуючи, що така поведінка порушує положення міждержавного закону про торгівлю. Хоча Комісія визнала, що він був підданий невинуватому та необґрунтованому упередженню та невинуватому положенню, вона відкинула цей випадок як випадковий інцидент, спричинений поганим судженням працівника, і відмовилася надати наказ щодо майбутньої практики.

Окружний суд Сполучених Штатів по округу Меріленд не погодився; загальна практика залізниці, про що свідчить її заявлена політика, що діяла 6 серпня 1942 р., порушувала Закон про міждержавну торгівлю. Відповідно, справу відновили для подальшого провадження.

Згідно з правилами міждержавної залізниці, вагони–ресторани поділяються таким чином, щоб відводити десять столиків виключно білим пасажирам і один стіл виключно пасажирам– неграм, а завіса відділяє стіл, зарезервований для негрів, від інших. Згідно з цими правилами, тільки чотири пасажирів–негри можуть обслуговуватися одночасно і то тільки за столом, призначеним для негрів. Інші негри, які представляються, змушені чекати вакансії за цим столом, хоча в інших місцях їдальні може бути багато вакансій. Правила накладають подібне позбавлення на білих пасажирів, коли більше 40 з них прагнуть бути обслуговані одночасно, а стіл, зарезервований для негрів, вільний. [45, с. 816 – 817].

Суд постанови, що ці правила та практика порушують статтю 3 Закону про міждержавну торгівлю, що робить незаконним для залізниці в міждержавній торгівлі «піддавати будь–яку конкретну особу... будь–якому неправомірному чи необґрунтованому збитку чи збитку в будь–якому відношенні». ». [8, с. 380].

Будучи підданим попередній практиці залізниці, яку Міждержавна комісія з торгівлі та суд нижче визнали таким, що порушує міждержавний закон про торгівлю, апелянт, негр, мав змогу оскаржити діючі правила залізниці на тій підставі, що вони дозволяють повторення подібних порушення. Право бути вільним від необґрунтованої дискримінації, згідно з статтю 3, належить кожній конкретній особі. Штори, перегородки та вивіски, що підкреслюють штучність відмінності в ставленні до пасажирів, які мають однакові квитки та користуються одним і тим же закладом громадського харчування, порушують третю статтю. Обмежений попит пасажирів– негрів на вагони– ресторани не виправдовує норми. Те, що правила можуть накладати на білих пасажирів пропорційно їх кількості недоліки, подібні до тих, які накладаються на негроїдних пасажирів, не підтверджує їх. [45, с. 816].

Всі три судові рішення стали юридичними прецедентами, які похитнули існуючу систему окремого, але рівного. доктрину расової сегрегації, що було встановлена у справі Плессі проти Фергюсона 1896 року. Проте, одні лише

судові рішення не можна було назвати перемогою у війни з расовою дискримінацією, доктрина Плесі все ще залишалася законною.

Наприклад, у рішенні по справі МакЛоріна суд вимагав припинити обмеження, що накладалися на позивача, але суд не використовував слово «сегрегація» та не дійшов до логічного висновку зі своєї є постанови. Якщо студенти, яким у майбутньому міг би викладати сам МакЛорін неодоотримали б цінних знань, оскільки на їх викладача було накладено обмеження під час навчання, чи не з такою самою ситуацією стикаються інші учні у розділених школах. Хіба сегрегація сама по собі не була таким самим обмеженням, що нанесла приниження, що було нанесено Джону МакЛоріну у білому університеті. Суд залишив питання невирішеним.

Але суд закінчився на ноті, що, здавалося, дає чорним учасникам справи сильні надії на майбутнє. На апеляцію штату, що зняття обмежень на Джона не зробить його соціальним ізгом у кампусі, суд сказав, що це неважливо, тому що. Існує велика різниця — конституційна різниця — між обмеженнями, накладеними державою, які забороняють інтелектуальне змішування студентів, і відмовою окремих осіб спілкуватися там, де держава не встановлює такої заборони. Зняття державних обмежень не обов'язково зменшить індивідуальні та групові пристрасті, упередження та вибір. Але, принаймні, держава не позбавить апелянта можливості забезпечити прийняття його однокурсниками за власними заслугами. [33, с. 638 – 639]. Отже, Оклахома мала припинити мучити МакЛоріна, однак, тут так само нічого не було прямо сказано проти доктрини Плесі.

Все ж день винесення цих трьох рішень став відправною точкою для побудови стратегій боротьби проти расової дискримінації у майбутніх юридичних баталіях. Вперше Суд стверджував, що роздільна, але рівна освіта не є просто гаслом. Рівність мала бути реальна, оскільки поділ було конституційно нестерпним. Цього і досяг Суетт. І якби не було забезпечено окремі умови, жодна особа чи група не могли б зазнати обмежень чи переслідувань у межах двохрасових шкіл. Саме це зробив Маклорін. А

Хендерсон поширив Маклоріна на міждержавні перевезення. І суд робив ці речі, жодного разу не піднявши свій голос вище реального рівня і жодним чином не покаравши Південь. Зверніть увагу, наприклад, на слова «індивідуальні та групові пристрасті та вибір» у заключних рядках Маклоріна, процитованих вище, як спосіб уникнути викривального слова «упередження». Більше того, Суд стояв за всіма трьома рішеннями, винесеними того дня – рідкісним проявом одностайності Суду Вінсона і таким, який підкреслював його розуміння вибухової природи почуттів у білій Америці [60, с. 418 – 429].

Але оскільки Маршалл та його співробітники оцінювали щоденну роботу Суду, у цьому була й безсумнівно похмура сторона. Все, що справді зробили судді, — це заявили, що Суд мав на увазі те, що він сказав у Плессі більше ніж півстоліття тому. Хіба що Суд не буде змушений зараз протистояти законності самої сегрегації. Юристам НААСР, можливо, доведеться витратити наступні півстоліття, обговорюючи випадки нерівних навчальних закладів один за іншим. Тим часом сегрегація тривала. Однак, якби це питання було вимушеним, і Верховний суд вирішив не викорінювати Плессі, ціна поразки могла б бути ще вищою. Сегрегація буде посилена, оскільки закон країни та негри, які прагнуть рівності, можуть бути придушені для нових поколінь. Нарешті, рішення мав прийняти Торгуд Маршалл. Роблячи це, він тепер звернувся до чорношкірих людей у полях округу Кларендон, Південна Кароліна.

Таким чином, чорношкірі американці не володіли правами, за які вони та їхня краєзна воювали під час Другої світової війни, і вони це відчували. Але майже в усіх відношеннях справи з ними йшли краще, ніж під час Першої світової війни. Проект проходив набагато справедливіше. Армія відкрила всі філії для кольорових солдатів, включаючи авіаційний корпус, і прийняла їх до шкіл-кандидатів на більш-менш інтегрованій основі. А до закінчення війни в Німеччині пліч-о-пліч воювали чорно-білі взводи. Але все-таки Джим Кроу розмахував прапором свободи. Незважаючи на те, що негри широко служили на інших посадах, їхні підрозділи все ще були відокремлені, Зусилля негрів

чинити опір сегрегації спричинили заворушення в боротьбі з противниками, Лідеруючу позицію у відстоюванні прав темношкірого населення взяла на себе НСААР, розробивши стратегію послідовних процесів задля юридичної перемоги над расовою дискримінацією.

2.3. Справа Брауна

Справа, яка стала відома як Браун проти Освітньої ради, насправді називалася п'ятьма окремими справами, які розглядались Верховним судом США щодо проблеми сегрегації в державних школах. Цими справами були Браун проти Освітньої ради Топеки, Бриггс проти Елліота, Девіс проти Ради освіти принца Едварда (штат Вірджинія), Боллінг проти Шарпа та Гебхарт проти Етель. Хоча факти кожного випадку різні, головним питанням кожного з них була конституційність державної сегрегації в державних школах [21].

Безпосередньо сама справа Брауна виникла в 1951 році, коли район державної школи в Топіка, штат Канзас, відмовився зарахувати дочку місцевого чорношкірого жителя Олівера Брауна в школу, найближчу до їхнього дому, замість цього вимагав від неї їздити на автобусі до відокремленої чорношкірої початкової школи, що знаходиться далі [21, с. 483 – 485].

У 1951 році до Окружного суду округу Канзас США було подано колективний позов проти Управління освіти міста Топіка, штат Канзас. Позивачами були тринадцять батьків Топіка від імені 20 дітей.

Позов закликав шкільний округ скасувати свою політику расової сегрегації. Рада освіти Топіка керувала окремими початковими школами відповідно до закону Канзасу 1879 року, який дозволяв (але не вимагав) округам мати окремі заклади початкової школи для чорних і білих учнів у 12 громадах з населенням понад 15 000 осіб. Позивачі були завербовані керівництвом НААКП «Топека». Серед лідерів Топека НААСР помітними були голова Мак–Кінлі Бернетт; Чарльз Скотт, один з трьох, які виконують функції юрисконсульта цієї глави; і Люсінда Годд [21, с. 485]

Названий афроамериканський позивач Олівер Браун був батьком, зварювальником у цехах залізниці Санта–Фе, а також помічником пастора у своїй місцевій церкві. До участі у позові його переконав друг дитинства Чарльз Скотт. Дочка Брауна Лінда Керол Браун, учениця третього класу, повинна була пройти шість кварталів до своєї шкільної автобусної зупинки, щоб поїхати до початкової школи Монро, її відокремленої чорношкірої школи за одну милю (1,6 км), тоді як Початкова школа Самнера, школа для білих, була за сім кварталів від її будинок. [66, с. 53 – 56]

За вказівкою керівництва NAACP, восени 1951 року кожен із батьків намагався записати своїх дітей у найближчу сусідню школу. Кожному з них було відмовлено у зарахуванні та перенаправлено до сегрегованих шкіл.

Справа «Олівер Браун та інші проти Ради освіти міста Топіка, штат Канзас» була названа на честь Олівера Брауна як юридична стратегія щодо того, щоб чоловік очолив список. Юристи та національний відділ NAACP також вважали, що судді Верховного суду США краще сприймають містера Брауна на чолі списку. Позивачами були 13: Олівер Браун, Дарлін Браун, Лена Карпер, Сейді Еммануель, Маргеріт Емерсон, Ширлі Флемінг, Зелма Хендерсон, Ширлі Ходісон, Мод Лоутон, Альма Льюїс, Іона Річардсон, Вівіан Скейлз і Люсінда Тодд.

Окружний суд ухвалив рішення на користь Ради з питань освіти, посилаючись на прецедент Верховного суду США, встановлений у справі Плесі проти Фергюсона(1896), який підтримав закон штату, який вимагає «окремих, але рівних» відокремлених приміщень для чорних і білих. у залізничних вагонах.[27] Колегія окружного суду у складі трьох суддів встановила, що сегрегація в державній освіті має згубний вплив на негритянських дітей, але відмовила в полегшенні на тій підставі, що негритянська та білі школи в Топеці були суттєво рівними щодо будівель, транспорту, навчальних програм та освітніх кваліфікацій. вчителів.

Справа "Браун проти правління освіти", що була подана у Верховному суді, об'єднала п'ять справ: самого Брауна, Бріггса проти Елліотта (подано у

Південній Кароліні), Девіса проти шкільної ради округу Принц Едвард (подано у Вірджинії), Гебхарт проти Белтона (подано у Делавері) та Боллінг проти Шарпа (подано у Вашингтоні, округ Колумбія).

Справа Бріггса проти Елліотта почалася в 1947 році як прохання надати автобусне перевезення. Окрім окремих і дуже неповноцінних приміщень, афроамериканським дітям доводилося йти до школи пішки, іноді багато миль. У сусідній йорданській громаді деякі діти щодня проходили пішки до 16 миль до школи і назад, і дітям доводилося часто збирати дрова для обігрівачів у школах. Знаючи це, мешканці Саммертона Гаррі та Еліза Бріггс разом з 21 сім'єю разом шукали шкільний автобус, придатний для їхніх дітей, але часте технічне обслуговування змусило їх попросити місцевого начальника школи Р.М. Elliott, для власного автобуса. Припускаючи [сумнівно – обговорювати], що білі діти їздили на автобусах (у білих школах округу Кларендон тоді використовувалися 33 автобуси для білих учнів), сім'я Бріггс та багато інших стверджували, що афроамериканські учні могли мати принаймні один із них. Елліотт відмовився, заявивши, що афроамериканські громадяни не платять достатньо податків, щоб гарантувати автобус, і що прохання білих платників податків фінансувати цей тягар буде несправедливим. [21, с. 485 – 486]

У 1952 році Верховний суд розглянув справу і повернув її до окружного суду для повторного слухання після того, як посадові особи школи округу Кларендон надіслали звіт про прогрес у забезпеченні рівних умов. У березні районний суд знову розглянув справу. Суд встановив, що досягнуто прогресу на шляху до рівності. Торгуд Маршалл стверджував, що це може бути правдою, але справжня проблема полягала в тому, що поки існує розлука, школи будуть нерівними. У травні справу було оскаржено до Верховного суду. Потім справу було об'єднано з кількома іншими справами про десегрегацію шкіл у справі «Браун проти ради освіти» [49, с. 85 – 87].

Справа Девіса проти шкільної ради округу Принц Едвард вирізнялася з ряду інших об'єданих у позові Брауна. Мотонська середня школа, повністю чорна середня школа у Фармвіллі, штат Вірджинія, заснована в 1923 році,

страждала від жахливих умов через недофінансування. У школі не було ні спортивного залу, ні їдальні, ні вчителів. У вчителів та учнів не було парт чи дошок, і через переповненість деяким учням довелося відвідувати заняття в знерухомленому, застарілому шкільному автобусі, припаркованому біля головного будинку школи. Прохання школи про додаткові кошти були відхилені шкільною радою, що повністю білий [21, с. 487].

У відповідь 23 квітня 1951 року 16-річна студентка на ім'я Барбара Роуз Джонс, яка була племінницею Вернона Джонса, відомого чорношкірого проповідника– баптиста та лідера цивільних прав, таємно організувала студентський загальний страйк. Вона підробила записки вчителям, в яких казала їм привести своїх учнів до аудиторії для спеціального оголошення. Коли з'явилися учні школи, Джонс вийшов на сцену і переконав школу страйкувати на знак протесту проти поганих умов у школі. Понад 450 людей вийшли і пішли до домівок членів шкільної ради, які відмовилися їх бачити, а натомість погрожували відрахуванням. Це призвело до двотижневого протесту студентів [49, с. 87 – 89]

23 травня 1951 року два юристи з NAACP, Споттсвуд Робінсон і Олівер Хілл, подали позов від імені 117 учнів проти шкільного округу про інтеграцію шкіл.[3] Округ представляли Т. Джастін Мур, Арчібальд Г. («Арчі») Робертсон та Джон В. Райлі з великої юридичної фірми Вірджинії Hunton, Williams, Gay, Powell and Gibson з основним офісом у Річмонді (зараз відомі як Hunton & Williams). Дж. Ліндсі Алмонд, як генеральний прокурор, представляв Співдружність Вірджинії. Першим позивачем у списку була Дороті Е. Девіс, 14-річна учениця дев'ятого класу. Справа називалася Дороті Е. Девіс та ін. проти шкільної ради округу принца Едварда, штат Вірджинія [21, с. 487].

Колегія з трьох суддів окружного суду США одноголосно відхилила запит студентів. «Ми не виявили жодної шкоди для жодної раси», – постановив суд. Потім справу було оскаржено до Верховного суду США та об'єднано з чотирма іншими справами з інших районів країни у знаменитій

справі Браун проти Ради освіти. У ньому Верховний суд США постановив, що сегрегація в державній освіті фактично є неконституційною та незаконною.

Гібхарт брав участь у двох окремих діях, які були об'єднані для розгляду справи – Белтон проти Гібхарта та Була проти Гібхарта. Перший позов було Етель Луїзою Белтон та шістьма іншими батьками восьми афроамериканських учнів середньої школи, які жили в Клеймонті, штат Делавер. Незважаючи на існування добре облаштованої, просторої середньої школи в Клеймонті, сегрегація змусила батьків відправляти своїх дітей у громадський автобус, щоб вони відвідували занедбану середню школу Говарда в центрі міста Вілмінгтон. Середня школа Говарда була єдиною бізнесовою та підготовчою школою в Делавері для афроамериканських студентів і обслуговувала весь штат Делавер. Пов'язані проблеми, пов'язані з розміром класу, кваліфікацією вчителя та навчальним планом; справді, студенти Говарда, зацікавлені в професійному навчанні, повинні були пройти кілька кварталів до сусідньої прибудови, щоб відвідувати заняття, які пропонуються лише після завершення звичайного навчального дня [21, с. 487 – 488].

Другий позов подала подала Сара Була, жителька сільського містечка Хокесін, штат Делавер. Доньці місіс Була, Ширлі, було відмовлено в прийомі до сучасної школи No 29 Hockessin, призначеної тільки для білих, і натомість її примусили відвідувати однокімнатну «кольорову» школу Hockessin School No 107, яка, хоча й дуже близько Школа № 29 мала значно гірше приміщення та будівництво. Більше того, Ширлі Булах була зобов'язана щодня ходити до школи пішки, хоча шкільний автобус, що обслуговував сусідню школу лише для білих, щодня проходив повз її будинок. Місіс Була намагалася отримати транспорт для Ширлі на цьому автобусі, але їй сказали, що вони ніколи не перевезуть афроамериканського студента. Гібхарт унікальний серед чотирьох справ Брауна в тому, що суд першої інстанції наказав приймати афроамериканських дітей до сегрегованих шкіл штату лише для білих, а Верховний суд штату підтвердив рішення суду першої інстанції. У решті випадків Брауна федеральні окружні суди визнали сегрегацію

конституційною, хоча деякі судді поставили під сумнів її вплив на афроамериканських студентів [21, с. 489].

Паростки позову Боллінг проти Шарпа були закладені ще у 1941 році, коли група батьків з району Анакостія у Вашингтоні, округ Колумбія, назвавшись Consolidated Parents Group, подала петицію до Ради освіти округу Колумбія про відкриття майже завершеної середньої школи імені Джона Філіпа Соузи як інтегрованої школи. Шкільна рада відхилила петицію, і школа відкрилася, приймаючи лише білих. 11 вересня 1950 року Гарднер Бішоп, Ніколас Стейбіл і Об'єднана група батьків намагалися залучити одинадцять афроамериканських учнів (включаючи позивача справи Спотсвуда Боллінга) до школи, але директор школи їм відмовив [20, с. 497].

Джеймс Набріт – молодший, професор права в юридичній школі університету Говарда, історично чорний університет, подав позов у 1951 році від імені Боллінга та інших студентів окружного суду округу Колумбія з проханням допомогти у прийнятті студентів. [1][2] Професор права Говарда Джордж Е. С. Хейс працював з Набрітом над усними аргументами під час слухання у Верховному суді.[2] У той час як аргумент Набріта у справі Боллінг ґрунтувався на неконституційності сегрегації, набагато відоміша справа «Браун проти Ради освіти» (рішення ухвалено того ж дня) стверджував, що ідея «окремих, але рівних» закладів санкціонована Плессі проти Фергюсона, (1896) було помилкою, оскільки умови для чорношкірих студентів були вкрай недостатніми [20, с. 498].

Навесні 1953 року Суд розглянув справу Брауна, але не зміг вирішити це питання і попросив повторно розгляд справи восени 1953 року, приділяючи особливу увагу тому, чи забороняє положення про рівний захист Чотирнадцятої поправки функціонувати окремі державні школи для білих і чорних.

Суд переглянув справу за вказівкою заступника судді Фелікса Франкфуртера, який використовував перевірку як тактику зволікання, щоб дозволити Суду зібрати консенсус навколо думки Брауна, яка забороняє

сегрегацію. Судді, які підтримували десегрегацію, доклали багато зусиль, щоб переконати тих, хто спочатку мав намір висловити незгоду, приєднатися до одностайної думки. Незважаючи на те, що юридичні наслідки будуть однаковими для рішення більшості, а не одноголосно, вважалося, що прихильники сегрегації можуть використовувати інакомислення як легітимний контраргумент.

17 травня 1954 року Верховний суд виніс одностайне рішення 9:0 на користь сім'ї Браун та інших позивачів. Рішення складається з єдиної думки, написаної головним суддею Ерлом Уорреном, до якої приєдналися всі судді [21, с. 489].

Висновок Суду почався з того, що він намагався визначити, чи мала чотирнадцята поправка скасувати сегрегацію в державній освіті — навіть заслухавши другий раунд усних аргументів адвокатів сторін щодо історичних джерел — але безрезультатно [21, с. 490]

Повторна аргументація була в основному присвячена обставинам, пов'язаним з прийняттям Чотирнадцятої поправки в 1868 році. Вона охоплювала вичерпний розгляд поправки в Конгресі, ратифікацію штатами, існуючу тоді практику расової сегрегації та погляди прихильників і противників поправки. . Ця дискусія і наше власне дослідження переконують нас, що хоча ці джерела проливають світло, цього недостатньо, щоб вирішити проблему, з якою ми стикаємося. У кращому випадку вони непереконливі.— Браун, 347 США на 489. [21, с. 490]

Суд зазначив, що це питання було ускладнено великими соціальними та урядовими змінами, які відбулися наприкінці 19-го та на початку 20-го століть. Суд зазначив, що державні школи були рідкістю на американському Півдні наприкінці 1860-х років, коли була прийнята Чотирнадцята поправка. У той час південні білі діти, чий сім'ї могли дозволити собі навчання в школі, зазвичай відвідували приватні школи, тоді як навчання чорношкірих дітей «майже не існувало», аж до того, що в деяких південних штатах будь-яка освіта чорношкірих людей була заборонена законом. Суд порівняв це із

ситуацією 1954 року: «Сьогодні освіта є, мабуть, найважливішою функцією нашого місцевого самоврядування та уряду штатів».[41] Суд дійшов висновку, що, ухвалюючи своє рішення, йому доведеться «врахувати державну освіту в Україні». світлі її повного розвитку та її нинішнього місця в американському житті всієї нації» [21, с. 491 – 495]

Під час сегрегаційної епохи для чорних шкіл було звичайним явищем, щоб мати менше ресурсів і гірші приміщення, ніж білі школи, незважаючи на рівність, яку вимагає доктрина «роздільного, але рівного». Однак Браун– суд не розглянув це питання, ймовірно, тому, що деякі з залучених шкільних округів покращили свої школи для темношкірих, щоб «зрівняти» їх з якістю білих шкіл. Це не дозволило Суду виявити порушення положення про рівний захист у «вимірній нерівності» між усіма білими та чорними школами, і натомість вимагало від нього звернути увагу на наслідки самої сегрегації. Таким чином, Суд сформулював справу навколо більш загального питання про те, чи є принцип «роздільний, але рівний» конституційним у застосуванні до державної освіти.

Далі ми підходимо до поставленого запитання: чи сегрегація дітей у державних школах виключно за ознакою раси, навіть якщо фізичні можливості та інші «відчутні» фактори можуть бути рівними, позбавляє дітей групи меншин рівних освітніх можливостей? [21, с. 493]

У відповіді Суд постановив, що так було. Він постановив, що встановлена державою сегрегація, навіть якщо вона здійснюється в школах однакової якості, за своєю суттю є нерівною через її психологічний вплив.

Відокремлення [чорних дітей] від інших подібного віку та кваліфікації виключно через їхню расу породжує відчуття неповноцінності щодо їхнього статусу в суспільстві, що може вплинути на їхні серця та розум так, що навряд чи коли– небудь буде скасовано. [21, с. 49]

Суд підтвердив цей висновок цитатами — у примітці, а не в основному тексті висновку — на кілька психологічних досліджень, які мали на меті показати, що сегрегація чорношкірих дітей змушувала їх почуватися

неповноцінними та заважала навчанню.[46] Ці дослідження включали дослідження Кеннета та Меймі Кларк, чий експеримент в 1940-х роках показали, що чорношкірі діти із ізольованого середовища віддають перевагу білим лялькам, а не чорним.

Потім Суд завершив свій відносно короткий висновок, оголосивши, що відокремлена державна освіта за своєю суттю є нерівною, порушує положення про рівний захист і, отже, є неконституційною:

Робимо висновок, що в сфері народної освіти вчення про «роздільні, але рівні» не має місця. Окремі навчальні заклади за своєю суттю нерівні. Таким чином, ми вважаємо, що позивачі та інші особи з подібним становищем, щодо яких були подані позови, через оскаржувану сегрегацію позбавлені рівного захисту законів, гарантованого Чотирнадцятою поправкою. [21, с. 496]

Суд не завершив роботу розпорядженням про застосування засобу правового захисту інтеграції шкіл різних юрисдикцій, а натомість попросив сторони знову з'явитися перед Судом у наступний термін, щоб провести аргументацію з цього питання.[46] Це стало судовим рішенням, відомими як Браун II.

Отже, у рішенні по справі Брауна, було проголошено, що расова сегрегація в державних школах порушувала Чотирнадцяту поправку до Конституції, яка забороняла штатам відмовляти в рівному захисті законів будь-якій особі в межах їх юрисдикції. У рішенні проголошувалося, що окремі навчальні заклади для білих і афроамериканських студентів за своєю суттю були нерівними. Таким чином, він відхилив як непридатну до державної освіти доктрину «окремого, але рівного», висунуту Верховним судом у справі «Плессі проти Фергюсона» (1896), згідно з якою закони, що передбачають окремі державні установи для білих і афроамериканців, не порушують положення про рівний захист, якщо об'єкти приблизно рівні. Хоча рішення 1954 року суворо стосувалося лише державних шкіл, воно означало, що сегрегація була неприпустима в інших державних закладах. Рішення по справі Брауна стало відправною точкою у питання подолання расової дискримінації,

як у освіті, так і в інших сферах громадянського життя. Історики одностайні у думці, що справа Брауна стала одним із найважливіших судових процесів ХХ століття, змінивши міжрасові відносини у американському суспільстві докорінно, допомігши надихнути американський рух за громадянські права кінця 1950-х і 60-х років.

РОЗДІЛ 3. ІНТЕГРАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС У II ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ

Фактично було два рішення Брауна: справа 1954 року про визнання сегрегації неконституційною та справа 1955 року, яка стосувалась того, як ця декларація буде реалізована. Цікаво, що обидва рішення Брауна ухилялися від юридичного обґрунтування своєї остаточної влади: Браун I висловив себе як коротке моральне твердження, Браун II як ще гірша прагматична реальність, що впливає з Брауна II [22].

Рішення Брауна від 1954 року в найнезвичайнішій формі утримувалося від викладення засобу правового захисту або винесення запобіжного заходу. Натомість, через «широку застосовність і «надзвичайну складність» шкільних справ, питання про те, як мала бути здійснена десегрегація, було відкладено на наступний термін. Через смерть судді Роберта Джексона та нарікання південних сенаторів щодо призначення Джона Харлана його заміною, розгляд справи почався лише 11 квітня. 1955 р.

Але Південь прагнув поступовості з нескінченністю в якості кінцевого терміну. Представники шести колишніх штатів Конфедерації були заслухані Судом, що не без надмірності. Мета Півдня полягала в тому, щоб налякати Суд до обережності. Негайна інтеграція, як похмуро попередив генеральний прокурор Вірджинії Дж. Ліндсей Алмонд, буде «провокувати нескінченний хаос, породити расову гіркоту, чвари та можливі більш жахливі обставини».

Подібне повідомлення було менш делікатно передано Арчібальдом Робертсоном, жорстким, ветераном судового процесу з провідної юридичної фірми Вірджинії. «Негри становлять 22 відсотки населення Вірджинії, — повідомив Робертсон Суд, — але 78 відсотків усіх випадків сифілісу та 83 відсотки всіх випадків гонорії трапляються серед негрів... Звичайно, частота захворювань та нелегітимності це лише крапля у відрі в порівнянні з розпустою не привласнить гроші, щоб поставити своїх дітей серед інших дітей з таким походженням» [60, с. 145 – 148].

31 травня 1955 року, через п'ятдесят чотири тижні після першого рішення Брауна, Суд розглянув його виконання. Браун II продемонстрував, якщо демонстрація колись знадобиться, величезний політичний потенціал американських судів. Одностайний суд, коротко промовляючи майже заспокійливо, через свого Головного суддю зрозумілою для неспеціалістів мовою, намагався підбадьорити Південь, а не завоювати його [22, с. 300]. Функція полягала в тому, щоб переконувати, а не диктувати чи вимагати. І погодження не повинно бути негайним; Браун II не встановив певної дати десегрегації. Була лише остання фраза: чорношкірі позивачі повинні бути прийняті до державних шкіл на расовій недискримінаційній основі «з усією навмисною швидкістю» [22, с. 301].

У величній політичній традиції в цій фразі було щось для кожного. «Швидкість» пообіцяли давно заперечуваному негру. А Півдню було дозволено «обмірковувати», рухатися, як це було звичкою, у повноті часу. Справжній політичний подвиг Брауна II полягав у тому, що говорив одне, а мав на увазі інше. Десегрегація може бути виконана не одразу. Суд оголосив, що позика закінчується о 14:26 через «проблеми, пов'язані з адміністрацією», такі як фізичний стан шкіл, шкільна транспортна система, проблеми з персоналом, а також перегляд меж шкільного округу та місцевих законів. Проте це значно перебільшувало логістику конверсії, яка сама по собі не становила непереборної проблеми. Все, що потрібно було зробити на більшій частині Півдня, це розділити існуюче шкільне населення на географічні, а не расові групи. Хоча географічне зонування запрошує джеррімандера і не досягне великої інтеграції в районах, відокремлених від житлових будинків, воно, безумовно, поставило б завдання для учнів на нерасовій основі і, таким чином, відповідало б початковому рішенням Брауна. Справді, саме такий курс дій запропонував Суд, принаймні для сільських районів, тринадцять років потому. Таким чином, шанобливе ставлення Брауна II до адміністративних труднощів виглядало ще більш дивним; там, де конституційні права висять на

волосині, Суд часто відкидав адміністративні зручності як недостатню турботу держави».

3.1. Перший етап (1950–1960–ті роки).

До 1957 року NAACP зареєструвала дев'ять чорношкірих студентів для відвідування раніше повністю білих Little Rock Central High, [2] Їх називали «дев'яткою Літл–Року», це були Ернест Грін (1941 р.н.), Елізабет Екфорд (1941 р.н.), Джефферсон Томас (1942–2010), Терренс Робертс (1941 р.н.), Карлотта Воллз Ланьєр (1942 р.н.) , Мінніджан Браун (1941 р.н.), Глорія Рей Карлмарк (1942 р.н.), Тельма Мозершед (1940 р.н.) і Мелба Паттілло Білз (1941 р.н.). Ернест Грін був першим афроамериканцем, який закінчив Центральну середню школу [49, с. 145 – 148].

Коли 4 вересня 1957 року почалася інтеграція, Національна гвардія Арканзасу була залучена для «збереження миру». Спочатку за наказом губернатора вони мали на меті не допустити вхід чорношкірих студентів через заяву про «безпосередню небезпеку заворушень, заворушень і порушення миру» під час інтеграції.

Я підійшла до школи і натрапила на охоронця, який пропускав білих учнів... Коли я спробувала протиснутися повз нього, він підняв свій багнет, потім це саме зробили й інші охоронці... Вони так вороже дивилися на мене, що я дуже злякалася і не знала, що робити. Я обернулася і побачила, що ззаду на мене настає натовп... Хтось вигукнув «Лінчувати її! Лінчувати її!» Я спробувала знайти очима хоч одне дружлюбне обличчя в натовпі, хоч когось, хто міг би мені допомогти. Я подивилася на одну жінку похилого віку, і її обличчя здалося мені добрим, але коли наші очі зустрілися знову, вона на мене плюнула ... Хтось крикнув «Тягніть її до дерева! Треба зайнятися нігером! [54, с. 108]

Після того, як криза в Літл–Році привернула увагу ЗМІ і викликала міжнародний резонанс, президент Ейзенхауер видав виконавчий наказ 10730 [12]. «В той час, коли певні особи в штаті Арканзас, окремо та у незаконних

зборах, комбінаціях і змовах, навмисно перешкоджали виконанню розпоряджень окружного суду Сполучених Штатів Східного округу Арканзасу щодо питань, пов'язаних із зарахуванням та відвідуванням державні школи, зокрема в Центральній середній школі, розташованій в шкільному окрузі Літл–Рок, Літл–Рок, штат Арканзас; «ТОМУ Я, ДУАЙТ Д. ЕЙЗЕНХАУЕР, Президент Сполучених Штатів, відповідно до повноважень, наданих мені Конституцією та Статутами Сполучених Штатів, включаючи Главу 15 Розділу 10 Кодексу Сполучених Штатів, зокрема, їх розділи 332, 333 і 334, наказують усім особам, які займаються таким перешкоджанням правосуддю, припинити і відмовитися від нього, а також негайно розійтися». Цей наказ федералізував Національну гвардію Арканзасу і наказав їм підтримати інтеграцію 23 вересня того ж року, після чого вони захистили афроамериканських студентів.[12]

Однак 20 лютого 1958 року, через п'ять місяців після інтеграційної кризи, в якій брали участь Little Rock Nine, члени шкільної ради Літл–Року (разом із керівником шкіл) подали позов до окружного суду Сполучених Штатів Східного округу Арканзасу, намагаючись призупинити їхній план десегрегації.[6] Вони стверджували, що громадська ворожість до десегрегації разом із протидією губернатора Орвала Фаубуса та законодавчого органу штату створили «хаос і безлад». [73, с. 245 – 248] Позивачі просили повернути афроамериканських дітей до сегрегованих шкіл і відкласти виконання плану десегрегації до січня 1961 року. Окружний суд задовольнив прохання шкільної ради, але Апеляційний суд Сполучених Штатів Восьмого округу скасував це рішення після того, як NAACP, в особі Тургуда Маршалла, подала апеляцію. До ухвалення рішення Восьмого округу Верховний суд відхилив клопотання підсудних щодо вирішення справи, не чекаючи розгляду справи апеляційним судом. Після того, як апеляційний суд виніс своє рішення на користь відповідачів, шкільна рада звернулася до Верховного суду, який зібрався на рідкісному спеціальному засіданні, щоб вислухати аргументи [73, с. 251]

У спільному висновку, підготовленому всіма дев'ятьма суддями (єдиний випадок, який мав місце в історії), але насамперед складеному суддею Бреннаном, Суд зазначив, що шкільна рада діяла сумлінно, стверджуючи, що більшість проблем виникли від офіційної опозиції уряду штату Арканзас до расової інтеграції. Тим не менш, згідно з положенням про рівний захист було конституційно неприпустимо підтримувати правопорядок, позбавляючи чорношкірих студентів їх рівних прав за законом . [60, с. 668]

Що ще важливіше, Суд постановив, що оскільки положення про верховенство статті VI зробило Конституцію США вищим законом країни, а Марбері проти Медісона (1803 р.) зробив Верховний суд остаточним тлумачем Конституції, прецедент, що стався у справі Браун проти Ради освіти є вищим законом країни і, таким чином, є обов'язковим для всіх штатів, незалежно від законів штату, які йому суперечать. Тому Суд відхилив твердження про те, що законодавчий орган і губернатор Арканзасу не були зв'язані рішенням Брауна. Верховний суд також відхилив доктрини анулювання та інтерпонування у цій справі, на які посилалися сегрегаціонери. Прихильники сегрегації стверджували, що штати мають право анулювати федеральні закони або рішення суду, які, на їхню думку, є неконституційними, і штати можуть використовувати це право, щоб скасувати рішення Брауна. Закони Арканзасу, які намагалися запобігти десегрегації, були спробою Арканзасу скасувати рішення Брауна. Верховний суд постановив, що рішення Брауна «не може бути скасовано відкрито і прямо законодавцями штату чи посадовими особами державної виконавчої чи судової влади, ані опосередковано ними через ухильні схеми для сегрегації» [60, с. 669].

Події у Літл-Рок стали індикатором того, що велика частина суспільства була ще не готова до прийняття самого факту десегрегації, а непевне тлумачення суду щодо імплементації сегрегації з «усією можливою швидкістю» лише ускладнювало процес.

Критики постійної опори Суду на «всю можливу швидкість» наприкінці 1950-х і початку 1960-х років підкреслюють три моменти. По-перше, Суд

не дав чітких вказівок нижчим федеральним судам, які охоплюють Південь. Не маючи однозначних інструкцій, 50 суддів цих судів зіткнулися з надзвичайно важкими рішеннями. Якщо б вони зайняли рішучу позицію за десегрегацію, вони не могли б процитувати чіткі слова Уоррена та його колег. Вони ризикували піддатися найсильнішій південній ворожості, включаючи насильство. Друга основна критика Брауна II збігається з першою. Фраза на кшталт «зі всією можливою швидкістю». Коли південні білі чиновники вдалися до всіляких хитрощів, щоб ухилитися від рішення, Суд повинен був втрутитися, щоб дати відсіч намаганням окружних судів не виконувати рішення. Виною була не стільки фраза, скільки неспроможність, Суду після 1956 року наполягати на тому, щоб Південь не зловживав формулюванням свого рішення.

По– третє, що впливає з двох інших, расові моделі в південних школах змінилися дуже мало між 1955 р. і кінцем 1990 р. У більшій частині Півдня зміни відбувалися «зі швидкістю равлика». На початку 1964 року лише 2% чорношкірих дітей в одинадцяти південних штатах відвідували школи з білими. Практично всі чорношкірі діти з півдня, які пішли до першого класу в 1954 році і які залишилися в південних школах, закінчили повністю чорношкірі школи через дванадцять років. З огляду на такий результат Брауна II, навряд чи дивно, що багато людей задалися питанням, чи Уоррен та його колеги мали рацію щодо переваги впровадження саме поступової десегрегації. Вони стверджували, що було б краще провести якусь «шокову терапію». Принаймні, це вимагало б від шкільних округів швидко розробити плани, що сприяють значному відокремленню та дотриманню термінів виконання заходів. Така шокова терапія також могла попередити федеральних суддів, які зволікали, про те, що Верховний суд швидко відмінить їх рішення [51, с. 233 – 238].

Кеннет Кларк, спираючись на свій досвід психолога, виявився особливо гострим підтримувачем методу «шокової терапії». [56, с. 342] Він стверджував, що Суд повинен був вимагати повного та швидкого виконання,

таким чином, не даючи опонентам часу на організацію опозиції: «Швидкі, рішучі дії з боку визнаних органів влади зазвичай призводять до меншої тривоги та меншого опору, ніж у випадках, коли влада вагається та використовує процедури поступового впровадження. Це схоже на ефект швидкого зняття липкої стрічки — біль гостріший, але коротший і легше терпимий» [56, с. 342 – 343] .

Інші критики Брауна і Брауна II, відомі пізніше серед науковців як представники «тези зворотної реакції», підкреслюють додатковий факт: після 1955 року рішення мало надихнули чорних або ліберальних білих. Дійсно, Браун мав велику символічну цінність — закон, нарешті, був на боці расової справедливості. Але наскільки практично потужним був символізм. Більше того, «теза про негативну реакцію» стверджує, що ці два рішення, насправді могли погіршити ситуацію для прихильників десегрегації, принаймні в короткостроковому періоді, викликаючи опозицію демагогів, які викликали масовий опір. Ця екстремальна реакція — «відмовна реакція» посилила расистські настрої південних політиків та, масовий опір півдня загальмував поступовий, більш мирний прогрес і викрив безсилля Суду як агента соціальних змін» [66, с. 137]

Більше того, ширший політичний контекст після Брауна II перешкодив подальшій судовій активності наприкінці 1950–х років. Ейзенхауер все ще відмовлявся підтримати рішення у справі Брауна. І питання страхів холодної війни продовжували залишатися найбільш поглинаючими національними проблемами. У певному сенсі, звичайно, холодна війна зміцнила позицію інтеграторів, які невтомно стверджували, що закони Джима Кроу рекламували американське лицемірство перед рештою світу. Але наприкінці 1950–х років ліберали та інтеграціонери стояли в обороні. Південні демократи та консервативні республіканці користувалися значною владою в Конгресі до 1959 року і ставали все більш критичними до громадянських лібертаріанських рішень, які Уоррен та його колеги винесли між 1954 і 1957 роками. Уоррен і його колеги в середині і наприкінці 1950–х років неминуче усвідомлювали

остаточний факт: суди самі по собі не могли істотно змінити американське суспільство. До 1960-х років судові процеси щодо більш гуманних расових відносин продовжували стикатися з дуже сильним опором з боку більшості південних.

У 1960-х роках негативна реакція продовжувалася, проте, масовий опір нарешті мав зворотний ефект, оскільки викликав дедалі більш гнівну реакцію серед чорношкірих людей, які потім мобілізували набагато ефективніший рух за громадянські права. Перегрітий опір півдня, за яким послідувала обурена реакція чорношкірих та законодавчі акти про громадянські права з невиконаними рішеннями суду 1950-х років, нарешті спричинили значні зміни [48, с. 97 – 98].

Загалом, місцева чи федеральна законодавча діяльність мало або зовсім не сприяла десегрегації шкіл у роки, що відбулися відразу після рішення Брауна, і більшість законодавчих зусиль на Півдні були спрямовані на те, щоб зірвати та перешкодити десегрегації шкіл. Законодавчі органи в той час були задоволені тим, що дозволили федеральним судам взяти на себе ініціативу, а також запекли зусилля щодо десегрегації шкіл. Загальний політичний клімат змінився наприкінці 1950-х і на початку 1960-х років із зростанням руху за громадянські права, який пропагував сидячі атаки, бойкоти та демонстрації на знак протесту проти продовження політики сегрегації. Президент Ейзенхауер відправив федеральні війська в 1957 році, щоб запобігти насильству під час десегрегації Центральної середньої школи в Літл-Року, президент Кеннеді відправив військові загони для захисту входу Джеймса Мередіта в університет Міссісіпі, губернатор Воллес намагався особисто і безуспішно блокувати інтеграцію Університету Алабами, а в Бірмінгемі, штат Алабама, відбулися масові демонстрації проти сегрегації громадських закладів [48, с. 99 – 100].

Сила і глибина руху за громадянські права були продемонстровані в драматичному марші на Вашингтон 1963 року, під час якого 250 000 демонстрантів почули преподобного доктора Мартіна Лютера Кінга. Він виголосить свою хвилюючу промову «Я маю мрію». Рух за громадянські

права зустрів дедалі більш жорстокі реакції білих, як офіційних, так і неофіційних, особливо на Глибокому Півдні. Це насильство включало вбивство лідера громадянських прав Міссісіпі Медгара Еверса, вибух Чорної церква у Бірмінгемі, штат Алабама, в результаті якої вбито четверо учнів недільної школи; і вбивства трьох активістів громадянських прав у Міссісіпі.

Конгрес США невдовзі прийняв свій перший великий закон про расову сегрегацію та дискримінацію, Закон про громадянські права 1964 року, [6] два розділи якого стосувалися шкіл. Розділ IV уповноважував міністра охорони здоров'я, освіти та соціального забезпечення (HEW) надавати технічну допомогу у підготовці та реалізації планів десегрегації шкіл. Десегрегація була визначена як «відведення учнів до державних шкіл. призначення учнів до державних шкіл з метою подолання расового дисбалансу» [6, с. 246 – 247].

Розділ IV також уповноважував генерального прокурора ініціювати колективні позови після законних скарг на расову дискримінацію з боку батьків або окремих осіб, але виключав розпорядження про «досягнення расового балансу, вимагаючи перевезення просто того, що «жодна особа в Сполучених Штатах не може, на підставі раси, кольору шкіри або національного походження, бути виключеними з участі в будь-якій програмі чи діяльності, які отримують федеральну фінансову допомогу, відмовляються в пільгах або підлягають кримінації» Закон уповноважував секретаря HEW відмовити у федеральному фінансуванні будь-якому шкільному окрузі, виявленому в порушенні Розділу VI після відповідних розслідувань скарг, і слухання [6, с. 247].

Закон про громадянські права 1964 року, в основному мав на меті атакувати расову сегрегацію в державних приміщеннях та на роботі. Але він також містив Розділ VI [6, с. 252 – 253], який надає федеральним чиновникам повноваження припиняти допомогу шкільним округам, які практикують сегрегацію де-юре. Законопроект був прийнятий лише після того, як побоювання конгресменів як з Півночі, так і з Півдня зуміли ввести пункт, який, на їхню думку, захищав їхні конгреси від встановлення расових квот.

Десегрегація, як йшлося у цьому пункті, «не означає призначення учнів до державних шкіл з метою подолання расового дисбалансу». Таким чином, Закон про громадянські права висунув бачення доброго суспільства, яке не має кольорів. сприяти рівним можливостям, звернувшись до Джима Кроу на Півдні, а не пропагувати позитивні дії або гарантувати однакові результати для чорношкірих ні на Півночі, ні на Півдні.

Наказ апеляційного суду запровадив інструкції HEW, які встановлювали розклади, політику, вибір та географічне призначення студентів, вирівнювання матеріально–технічних засобів та інтеграція викладачів і співробітників. Важливо, що рекомендації, надіслані студентами, були спрямовані на зняття обмежень, встановлених державою, і перехід до справжньої політики свободи вибору для всіх студентів. Тих, кого не брали до школи, мали бути віднесені до школи, найближчої до їхнього дому, іншими словами, до школи по сусідству [48, с. 26 – 27].

У середині 1960–х р. кілька білих лібералів, ці соціальні проблеми темношкірого населення. Одним із цих лібералів був Деніел Патрік Мейніган, суспільствознавець, який став помічником міністра праці при LBJ. На початку 1965 року Мойніган створив наповнений графіками звіт під назвою «Негритянська сім'я: аргументи для національних дій». У ньому наголошувалося, що рівень безробіття, розпаду сімей та соціальної залежності серед чорношкірих сімей, завжди дуже високий порівняно з білими, швидко зростає. Він закликав енергійну федеральну політику «Національні дії» для боротьби з такими проблемами. Мойніган також писав про «клубок патології», який спустошив чорні сім'ї та міські квартали. Кеннет Кларк та інші прийшли до подібних висновків, стверджуючи, що життя в «темному гетто» (як Кларк назвав свою книгу, яку він опублікував у 1965 році) пошкоджує психіку чорношкірих людей. Але звіт Мойніхена, здавалося, вийшов за рамки Кларка. доводячи, що недоліки в чорних установах самі по собі допомогли створити «патологію». Кількома роками раніше, раніше рух за громадянські права значно посилив чорну гордість і активність.

Мойніган був не єдиним білим соціологом того часу, який висунув суперечливі ідеї щодо пояснення соціально-економічного становища чорношкірих. Інші ліберали стурбовані тим, що чорношкірі діти навіть у несегрегованих школах отримували погані бали у стандартизованих академічних тестах, почали розробляти засоби для лікування «культурної депривації». Чорношкірі, за їх словами, безперечно не були нижчими за своєю природою, але дуже часто вони росли в расово ізольованому, бідному та «культурно позбавленому» оточенні, тому проходили тестування гірше, ніж білі, коли вони починали школу – і все більше відставали, коли вони досягли середньої школи. Однією з відповідей на цю ситуацію було збагатити освітні можливості чорношкірих дітей (та інших "культурно позбавлених" меншин).

Реформатори-ліберали припускали, що підтримка зусиль щодо десеґрегації студентів-меншин із орієнтованими на досягнення білими дітьми допоможе чорним просунути вперед.

В 1965 році в центрі програми Великого суспільства Джонсона вийшов Закон про початкову та середню освіту. Ядром цього знаменитого закону, який нарешті надав значну загальну федеральну допомогу державним школам, були гроші на «компенсаційну освіту» для допомоги дітям із неблагополучною культурою». [65, с. 155].

Запровадження Закону про початкову та середню освіту, який збільшив федеральну допомогу державним школам, підвищив ставки цього суперечливого бізнесу в 1965 році. Федеральне фінансування шкіл підскочило з 2,7 мільярда доларів. у 1964–65 до 14,7 мільярдів доларів у 1971–72 роках. Більше, ніж раніше, коли федеральна допомога була невеликою, чиновники. [65, с. 157].

Наприкінці 1960-х років більшість вищих федеральних чиновників залишалися відданими десеґрегації шкіл. Проте під лозунгами Великого товариства – братерства білих та кольорових, тлумачили закон так, щоб прагнути до «расової рівноваги, однієї з найбільш суперечливих фраз щодо шкільної десеґрегації з'явилася наприкінці 1960-х років».

Що означала ця фраза, часто було шалено незрозумілим у деталях — звідси й деякі суперечки, — але її впевнені прихильники покладалися на три аргументи: чорні або повністю чорні школи загалом були нижчого рівня, таким чином (як стверджували Кларк у 1954 р.) саботували у прагнення досягти студентами найвищих академічних результатів, які були змушені відвідувати їх: чорношкірі учні з низьким рівнем доходу, яким дозволили змішуватися з мотивованими білими студентами середнього класу, досягли б більше; і змішування з часом сприятиме расовій толерантності. Цілі підвищення академічних досягнень і взаєморозуміння лежать в основі зростаючих пошуків расової рівноваги. Щоб досягти цього балансу. очікувалося, що шкільні чиновники, які практикують сегрегацію де-юре, змішуватимуть раси приблизно відповідно до відсотка чорних і білих шкільного віку в своїх округах. Вони також повинні були досягти більшої рівноваги у визначенні та призначенні вчителів, а також у класах. у школах [48, с. 99 – 100].

За таким стандартом палкі ліберали з Міністерства охорони здоров'я, освіти та соціального забезпечення (HEW), яке контролювало федеральні витрати на державні школи, почали тиснути на південні шкільні округи. У березні 1966 року вони закликали подвоїти або потроїти відсоток чорношкірих учнів у «колишніх білих школах» у 1966–67 навчальному році. Джонсон охоче підтримав ці кроки, одного разу заходячи в офіси HEW та виходячи з них, де він закликав чиновників жорстко чинити удар по південних противників. [66, с. 162].

У березні 1968 року HEW наказав відокремленим шкільним округам подати плани повної расової рівноваги до осені 1969 року (у більшості чорношкірих округів до осені 1970 року). Твердість, з якою HEW наполягала на цих відсоткових стандартах, орієнтованих на результат, була значною мірою непередбачуваною Конгресом після прийняття Закону про громадянські права в 1964 році.

У Програма боротьби з бідністю Великого товариства Джонсона. У такій допомозі президент Президент Джонсон відобразив дуже високі сподівання, які американці висловлювали в 1960–х роках щодо ролі шкіл в американському житті. «Я знаю, що освіта є єдиним дійсним паспортом від бідності, він сказав.

У період між 1964–65 і 1965–66 навчальними роками тиск з боку HEW допоміг збільшити відсоток чорношкірих учнів, які відвідували школи з більшістю білих учнів – визначення "десерегованих" шкіл, яке HEW невдовзі прийняло – з 10, 9% до 15,9% Більшість цих змін відбулося на Глибокому Півдні, де цей відсоток зріс з 2,23 до 6,01% і до 13,9% до 1967– 1968 рр [66, с. 163 – 164]. .

Федеральна допомога, по–перше, вплинула на шкільні округи по–різному. У деяких південних районах вона був значною, сягала розмірів попередніх бюджетів. У таких областях чиновники сегрегаційних шкіл гнівно протестували проти все більш жорстких методів десегрегації.

В інших районах федеральна допомога була відносно невеликою: після 1965 року вона коливалася в межах від 6 до 9 відсотків витрат на державні школи. Деякі відокремлені райони, де допомога була помірною, наважилися ігнорувати рекомендації, втратили федеральне фінансування і продовжили, як і раніше. Припинення допомоги. багато чиновників, включаючи прихильників десегрегації, вважали драконівським варіантом відповіді «все або нічого», що покарає учнів, які потребують допомоги. З самого початку. Федеральні бюрократи скористалися цим варіантом. але іноді вони не хотіли йти далеко. Інші чиновники Півдня вдалися до ухилення або намагалися зупинити час, перетворюючи тим самим завзято десегрегаційнй Офіс громадянських прав на лігво суперечок [76, с. 95 – 96]. .

Північні райони не турбуватися про втрату фінансування, бо, зрештою, відсічення – зрештою, вони не практикували сегрегацію де–юре. Проте, коли Кеппель, комісар освіти, погрожував меру Чикаго Річарду Дейлі відстрочкою надання допомоги в 1965 році, щоб сприяти більшому змішанню в системі

міста з високим рівнем сегрегації (90 відсотків чорношкірих учнів шкіл міста відвідували школи для чорних, багато з них перебували у пересувних класах, імпортованих до вже переповнених шкіл гетто), цього разу Кеппел і його помічники перевищили свої повноваження, федеральне фінансування шкільної системи Чикаго продовжилося, як і для інших сильно сегрегованих систем на Півночі.

Комісія з громадянських прав США повідомила в 1969 році, що дві третини або більше учнів на півночі та заході перебували в «помірно відокремлених шкільних округах». Інші обмеження федеральної програми допомоги виникли під час її функціонування: значна частина компенсаційної освіти, спрямована в 1960–х роках на бідних, не досягла своїх цілей. Співробітникам Управління освіти HEW, невеликого агентства, бракувало ресурсів, щоб контролювати, як витрачаються гроші. Також вони не вважали моніторинг своєю роботою: їм доводилося враховувати ці причини, місцеві шкільні чиновники продовжували, як і раніше, приймати багато важливих рішень, і вони часто спрямовували гроші на покриття адміністративних коштів, щоб покращити соціальні навички учнів, невелика частина грошей, призначених для компенсаційної освіти, надходила безпосередньо на навчання в класі для дітей [77, с. 97 – 98].

Отже, перший період подолання расової дискримінації приніс великі позитивні зміни у навчання темношкірих дітей, дозволивши їм навчатися поряд із білими. Однак, через нечіткі інструкції щодо впровадження інтеграції, цей процес стикнувся з рухом опору, що підтримувала консервативна біла частина населення. У перші роки після рішення Брауна зусилля з інтеграції шкіл зіткнулися з багатьма складними проблемами, а прогрес був обмеженим. Але ухвалення Закону про громадянські права 1964 року, а також низки рішень Верховного суду в 1960-х і на початку 1970-х років привели до посилення десегрегації для чорношкірих студентів, оскільки штати більшої частині країни працювали над досягненням обіцянки Брауна – інтегровані школи для всіх дітей.

3.2 Другий етап (1970–1980–ті роки).

На початку 1970–х років імпульс позитивних змін у сфері освіти продовжився після двох додаткових рішень Верховного суду, спрямованих на виконання. У 1968 році суд Уоррена у справі Грін проти Шкільної ради округу Нью– Кент відхилив план свободи вибору. Суд наказав округу негайно десегрегувати та ліквідувати расову дискримінацію «корінь і гілка» [25, с. 430 – 435]. Потім у 1971 році Верховний суд під головуванням Бургера у справі Суонн проти Шарлотти– Мекленбурга Рада освіти постановив, що шкільний округ повинен досягти расової рівноваги, навіть якщо це означало перекреслення меж школи та використання автобусів як правового інструменту [41, с. 1 – 32]. Вплив Гріна та Суонна поклав край усім залишкам де– юре сегрегації на Півдні. Однак наслідок рішення Суонна породило нові форми опору в наступні десятиліття. У рішенні не враховано фактичну сегрегацію.

Незважаючи на те, що вони були визнані «нерівними за своєю суттю» у справі «Браун проти ради освіти», до кінця 1960–х років державні школи залишалися де– факто відокремленими в багатьох містах через демографічні особливості, межі шкільних округів навмисно проводилися з метою відокремлення шкіл за расою, а в у деяких випадках через свідомі спроби відправити чорношкірих дітей до неповноцінних шкіл. Так, наприклад, до 1969 року більше дев'яти з кожних десяти чорношкірих учнів у Нешвіллі все ще відвідували школи для чорних. Свідчення такої фактичної сегрегації спонукали перших прихильників планів брати участь у свідомій «інтеграції» державних шкіл, відвозячі школярів до шкіл, відмінних від сусідніх шкіл, з метою вирівнювання расового дисбалансу. Прихильники таких планів стверджували, що за умови інтеграції шкіл учні меншин матимуть рівний доступ до обладнання, приміщень та ресурсів, які мали учні білих міст, тим самим надаючи всім учням міста рівні освітні можливості. [54, с. 180 – 185]

Федеральний суд встановив, що в Бостоні школи були побудовані, а лінії шкільних округів накреслені навмисно, щоб розділити школи за расою. На

початку 1970-х років у серії судових рішень було встановлено, що школи з расовою неврівноваженістю попирають права учнів з меншин. Як засіб правового захисту суди наказували расову інтеграцію шкільних округів у межах окремих міст, іноді вимагаючи, щоб расовий склад кожної окремої школи в окрузі відображав склад округу в цілому. Зазвичай це досягалося шляхом перевезення дітей шкільним автобусом до школи в іншому районі району [34, с. 720 – 725].

У 1972 року суддя, який запровадив Детройтський автобусний план, сказав, що автобуси «є значно безпечнішим, надійнішим, здоровим та ефективним засобом доставити дітей до школи, ніж їзда на автомобілі або прогулянка, і це особливо стосується дітей молодшого віку». Тому він включив дітей дитячого садка до схеми автобусів: «Перевезення дітей із дитячого садка тривалістю більше сорока п'яти хвилин, в один бік, не здається невиправданим, шкідливим чи небезпечним у будь-якому випадку» (деякі дослідження показали, що це не так. однак показав шкідливий вплив тривалих поїздок в автобусі на здоров'я студентів і академічні досягнення [34, с. 726 – 729]).

Так виникла справа у Верховному суді, Міллікен проти Бредлі, Ключове питання полягало в тому, чи може окружний суд розпорядитися щодо загального плану десегрегації між міським Детройтом та приміськими шкільними округами. Автобуси відіграють ключову роль на етапі впровадження. Суд, по суті, заявив, що федеральні суди не мають повноважень видавати рішення про міжрайонну десегрегацію, якщо не буде доведено, що приміські шкільні округи навмисно наказували політику сегрегації. Наслідком рішення було те, що на приміські шкільні округи на Півночі не впливали принципи, встановлені Брауном. Де-факто сегрегація була дозволена зберігатися на Півночі. Суди могли наказувати десегрегацію там, де існували моделі сегрегації, але лише в межах муніципалітетів, а не в приміських районах [34, с. 760 – 763].

Впродовж 1970-х років, проблема «басінгу» стала основною у процесі інтеграції. Автобуси для расової інтеграції в Сполучених Штатах (також відомі як просто автобуси або їх критики як примусові автобуси) були практикою призначення та транспортування учнів до шкіл у межах або за межами їх місцевих шкільних округів, щоб урізноманітнити расовий склад школи.

Басінг зустрів значний опір як білих, так і чорних людей. Переміщення великої кількості білих сімей до передмістя великих міст, явище, відоме як білі втечі, знизило ефективність політики. Багато білих, які залишилися, перевели своїх дітей у приватні чи церковно– приходські школи; ці ефекти в сукупності зробили багато міських шкільних округів переважно небілими, що знизило будь– яку ефективність обов’язкового автобусного руху.

Зміни ж у державній політиці у питанні подолання расової дискримінації у сфері освіти, пов’язані з приходом до влади Рональда Рейгана.

У перші місяці свого існування адміністрація Рейгана провела через Конгрес постанову щодо скасування Закону про екстрену шкільну допомогу 1972 року, відрізавши єдине значне джерело державних грошей, призначених для планів десегрегації, спрямованих на освіту та людські відносини. Це була найбільша федеральна освітня програма, вилучена з великого закону про узгодження бюджету [76, с. 280].

Пізніше була відновлена лише та частина, яка передбачала кошти для спеціалізованих "шкіл– магнітів". Адміністрація Рейгана також намагалася ліквідувати центри допомоги десегрегації, єдині на федеральному рівні. фінансовані організації, які надають навіть власну допомогу десегрегації шкільних округів. Конгрес відмовився від повної ліквідації, але скорочення фінансування означало, що за цей час кількість центрів скоротилася на три чверті.

Під час правління президента Рейгана Міністерство юстиції під керівництвом помічника генерального прокурора з громадянських прав Вільяма Бредфорда Рейнольдса підтримало деякі шкільні округи, на які

Міністерство юстиції колись подавало позов за навмисну сегрегацію. Адміністрація запропонувала покладатися на добровільний батьківський "вибір", якщо заходи, подібні до тих, які Верховний суд відхилив як неадекватні в 1968 році у справі Гріна [25, с. 435].

Адміністрація Рейгана також припинила дослідження щодо способів зробити десегрегацію більш ефективною, вжила контроль над колишньою незалежною комісією США з громадянських прав і використала її для нападу на міську десегрегацію.

У 1981 році помічник генерального прокурора Рейнольдс сказав комітету Конгресу, що «обов'язкове перевезення студентів автобусами для досягнення расового балансу в державні школи не є прийнятним засобом правового захисту». Однак тоді Рейнольдс сказав, що адміністрація не намагатиметься застосувати принцип антидесегрегації, щоб покласти край уже діючим планам десегрегації [76, с. 282].

Проте незважаючи на окремі кроки адміністрації Рейгана, протягом більшої частини 1980–х років виконання більшості планів щодо десегрегації була напрочуд стійкими на місцевому. На відміну від широко поширеного переконання, що десегрегація була крихкою політикою, що саморуйнується, десегрегація в школах тривала рік за роком нападів. Хоча адміністрація Рейгана постійно засуджувала десегрегацію як невдачу, рівень сегрегації для чорношкірих студентів дещо знизився протягом років Рейгана, що свідчить про довговічність багатьох місцевих планів, навіть незважаючи на спротив Вашингтона [76, с. 283].

Громадська думка стала більше підтримувати десегрегацію, навіть «басинг». Оскільки уявлення про те, що масове дезертирство з державних шкіл було викликано інтеграцією, здобуло прихильність, частка американських студентів, які відвідують державні школи, фактично зросла протягом десятиліття. У період з 1984 по 1991 рік охоплення державними школами зросло на 7,1 відсотка, тоді як у приватних школах впало на 8,9 відсотка». Політичному керівництву вдалося створити хибне враження, що

політика десегрегації зазнала невдачі, а сім'ї залишають державну освіту [63, с. 285].

За багатьма напрямками десегрегації прогрес у напрямку расової рівноваги у сфері освіти у 1970–1980 роках був помітний, хоча й набагато менш вираженим, ніж у період з 1968 по 1973 роки.

Відсоток чорношкірих учнів у державних школах, які становили 90 або більше відсотків меншості (здебільшого, «чорні» школи), знизився з 62,9 відсотка в 1968 році до 34,8 відсотка в 1980 році і до 34,1 відсотка в 1992 році. Як показують ці цифри, більшість змін відбулося між 1968 і 1980 роками [71, с. 116].

Як і було з тих пір, як такі рішення, як Грін і Александер, змусили південні райони прискорити свої темпи інтеграції. Швидкість, зміна в багатьох районах Півдня була особливо великою. У 1968 році, наприклад, 77,5 відсотків чорношкірих учнів ходили до «чорних» шкіл на Півдні. Цей відсоток різко впав до 24,6% у 1980 році і трохи зріс до 26,5% до 1992 року. Навпаки, відсоток чорних, які ходили до «чорних» шкіл на північному сході, зріс у ці роки з 42,7% у 1968 році до 48,7% відсотка в 1980 році і до 49–9 відсотків у 1992 році. Відсоток чорношкірих шкіл на Середньому Заході постійно знижувався між 1968 і 1992 роками, але вони також були вищими протягом цього періоду, ніж на Півдні [71, с. 117 – 118].

Ступінь змін у багатьох районах Півдня, справді, навряд чи можна перебільшити. Якщо відкинути ностальгію і згадати недоліки більшості шкіл для афроамериканців до Брауна зовсім переповнених, часто дірявих будівель брезенту; жахливі умови: погано освічені, погано оплачувані чорношкірі вчителі. Тисячі чорношкірих дітей по всьому Півдні, як і діти Саммертона, штат Південна Кароліна, повинні були ходити милі пішки до школи. Наприкінці 1980–х більшість шкіл для чорношкірих на Півдні були набагато краще фінансовані і були набагато ближчими до того, щоб мати рівні умови, ніж колишні. Чорношкірі вчителі зазвичай отримували зарплату, рівну зарплаті білих вчителів з аналогічною кваліфікацією та досвідом. Деякі

чорношкірі навчали білих учнів у переважно білих школах і навпаки. Багато шкіл зайшли так далеко, що вводили аспекти історії та культури чорношкірих у свої навчальні програми. Де– не– де білі відчували покращення в змішаних державних школах і вилучали своїх дітей із приватних академій. У всіх цих відношеннях державна освіта в багатьох частинах Півдня зазнала революції, частково через вимоги судів [54, с. 223].

У великих північних містах порівняно низькі рівні десегрегації відображали масштаби імміграції чорношкірих, масштаби втечі білих, нерозв'язність сегрегації в житлових приміщеннях, і, як виявив Суд у справі Кіз за участю Денвера, свідому державну політику, спрямовану на попереднє – видалення або гальмування зростання расово змішаних шкіл. Фактична сегрегація, як і раніше, була цілеспрямованою, а не випадковою».

Великі міста, як–от Нью–Йорк, Філадельфія та Вашингтон, із величезними школами для чорношкірих, які стали переважно чорношкірими (а до кінця 1980–х – дедалі більше латиноамериканськими). Те саме відбувалося, наприклад, і в Детройті і в Чикаго. Через загальне зростання населення серед афроамериканців у 1940–х і 60–х роках кількість (на відміну від відсотка) чорношкірих дітей, які відвідували всі або переважно чорні школи в Америці, була вищою в 1980 році, ніж у 1954. Однак навіть у цих великих містах витрати на одного учня для шкіл із чорним населенням (так і для білих шкіл) значно зросли у 1980–х роках, тенденція, яка відображала зростаючі вимоги країни до кращих, більш орієнтованих на досягнення шкіл [66, с. 184].

Більшість із цих міст також почали пропонувати різноманітні плани «на вибір», включаючи «магнітні» школи, багато з яких передбачають податкові автобуси для сприяння змішанню рас. Деякі з цих шкіл– магнітів були елітарними «острівцями» якісної освіти, до яких не вдалося зарахувати багато міських меншин і які увічнили шкільну сегрегацію за класами, а також за расами. Тим не менш, ті, хто пропагував більшого расового змішування, віталися інтеграціоністами".

Ще один обнадійливий знак для інтеграціоністів був пов'язаний з досвідом білих студентів у ці роки. У 1968 році 77,8% білих учнів відвідували державні школи, у яких було понад 90 відсотків білих. До 1980 року цей відсоток впав до 60,9 і продовжував падати в 1980-х до 48,9%. Знову, південні штати були лідерами у такого роду змішуванні: 68,8% білих студентів відвідували такі школи на Півдні у 1968 році, 32,2 відсотка в 1980 році та 26 відсотків у 1992 році [66, с. 185].

Натомість, відсоток білих у «білих» школах зменшувався повільніше на північному сході, з 82,5 відсотка в 1968 році до 66,7 відсотків у 1992 році. Середній Захід наблизився до показників на північному сході – з 89,4% до 71,9% між 1968 і 1992 роками. На Заході цей відсоток знизився майже так само швидко, як і на Півдні: з 61,4% у 1968 році до 16,7% у 1992 році. У національному плані ця тенденція була значущою: три чверті білих студентів пішли до білих шкіл у 1968 році, у порівнянні з трохи менше половини 24 роками пізніше [48, с. 230].

Чи змішані школи сприяли більш дружнім расовим відносинам у 1970-х і 1980-х роках, залишалось, як у минулому, майже неможливо відповісти на запитання. Подекуди, можливо, так. У Центральній школі Літл-Рока 57 відсотків студентів 1981-го року були темношкірими. Хоча небагатьох з них закінчували школу з відзнакою, їхній моральний дух вважався досить хорошим. Оцінки читання чорношкірих студентів у цій школі були вищими, ніж середні по країні для чорношкірих. В інших місцях, можливо, ні. Луїсвілл, який створив спочатку перспективний план десегрегації, у середині 1970-х років зіткнувся з проблемами протягом кількох років. Там, як і в багатьох інших містах, чорні продовжували скаржитися, що їх перевозили автобусами більше, ніж білих, і на більші відстані [66, с. 185].

Витрати на учнів у доларах різко зростали – на 123 відсотки між 1965 і 1994 роками. Співвідношення студентів і вчителів різко покращилося – з двадцяти п'яти учнів у класі до сімнадцяти за той же період. А чорношкірі залишалися в школі довше, ніж раніше: до середини 1980-х років у них була

майже така ж ймовірність закінчити середню школу, як у білих. Ця значна зміна супроводжувала інші важливі події після 1960 року: розширення значного чорношкірого середнього класу та швидке зростання кількості чорношкірих, які відвідували коледж [66, с. 186].

До 1989 року більше половини чорношкірих випускників середньої школи вступили до коледжу (порівняно з двома третинами білих випускників середньої школи). Ці тенденції майже не були помітні за часів Джима Кроу. Але у питанні чи несегреговані школи покращили академічні успіхи, ніж переважно чорні школи є певна наукова дискусія, яка вперше спалахнула в 1960–х і на початку 1970–х років.

Деррік Белл з Гарвардської юридичної школи був навряд чи єдиною людиною в той час, хто сумнівався в академічних перевагах змішування рас за будь-яких обставин. Але якщо до 1990 року було досягнуто консенсусу, то середні бали успіхів чорношкірих учнів у добре інтегрованих школах за ці роки зросли. Оскільки бали білих у більшості цих шкіл покращилися незначно, якщо взагалі, колись значний розрив між чорними та білими повільно зменшувався [58, с. 113].

Якщо врахувати більше часу, за словами реформаторів, розрив буде дозувати ще більше. Більше того, деякі оптимісти вважали, що бали чорношкірих учнів у досить добре змішаних школах мають тенденцію зростати більше, ніж бали чорношкірих учнів у школах, які переважно чорні. Загалом (хоча й не повсюдно) вважали, що чорношкірі в цих змішаних школах з більшою ймовірністю, ніж інші чорношкірі, тримаються подалі від неприємностей з законом, уникають позашлюбної вагітності, йдуть до коледжу тощо. Джеймс Колеман наголосив, що соціальне походження та середовище, в якому живе студент, більше пов'язане з освітнім рівнем студентів, ніж ж сам факт навчання у змішаних школах. Після 1970 р., як і раніше темношкірі діти з середнім рівнем достатку батьків, скоріше за все відвідували змішані школи, навпроти тим темношкірим дітям, які росли у чорних гето. Зростання оцінок чорношкірих дітей у змішаних за расами

шкільних навчальних закладах могли б свідчити про позитивні зміни соціально– економічного чи освітнього статусу їхніх батьків [68, с. 123].

У 1970–1980 роках науковцями також підкреслювали два негативні моменти інтеграції: по– перше, що після Міллікена було практично неможливо досягти широкого расового змішування в містах, з яких втекла більшість білих сімей; і по– друге, що багато центральних міських шкіл для меншин – навіть коли фінансувалися нарівні з білими школами – були проблемними та неспокійними місцями, де діти мали небагато часу для серйозного навчання. Більше того, багато чорношкірих дітей нижчого класу в цих міських школах навчалися в першому класі з дуже низькими когнітивними навичками; з дуже дитинства вони потребували набагато більш тривалої та продуманої академічної уваги, ніж вони зазвичай отримували».

Отже, на початку 1970-х років офіційна опозиція населених пунктів проти шкільної десеґрегації припинилася. У результаті судових рішень і зростання ролі федерального уряду в процесі десеґрегації велика кількість афроамериканських студентів вступили до колишніх білих шкіл і навпаки. У багатьох випадках відповідність досягалася шляхом ліквідації расового складу шкіл і простого зарахування учнів до шкіл, найближчих до їхнього дому. До середини 1970-х років головна мета руху за громадянські права — офіційна десеґрегація державних шкіл у Вірджинії та інших країнах Півдня — була досягнута. Але де-факто сегрегація на основі шкільного округу та меж відвідування залишилася. З правлінням Рональда Рейгана почався поступовий відхід від основ десеґрегації, які було закладено у попередніх десятиріччях. Однак, завдяки вдалій роботі на місцях, зміні федерального курсу не вдалося завадити процесу подолання расової дискримінації у сфері освіти

3.3. Третій етап (1990– ті роки).

Кампанія адміністрації Рейгана проти десеґрегації була успішною після відходу Рейгана, оскільки вона була заснована на призначеннях до Верховного суду та нижчих федеральних судів. Президенти Рейган і Буш призначили нову

більшість у Верховному суді, а президент Рейган підняв суддю Вільяма Ренквіста, провідного противника шкільної десегрегації, на посаду головного судді. З цим новим підвищенням Ренквіст отримав повноваження призначати думки, тим самим отримавши величезний вплив у Суді, і став провідною юридичною фігурою країни. Повних 60 відсотків діючих федеральних суддів у 1995 році були призначені президентами Рейганом і Бушем». Вони були перевірені на предмет ідеології до безпрецедентної міри завдяки детальним розслідуванням Міністерства юстиції та Білого дому». Це важливо, оскільки судді федерального суду нижчого рівня мають широкі повноваження вирішувати, чи є шкільний округ унітарним, чи він «сумлінно дотримався» наказу про десегрегацію і, нарешті, чи може округ повернутися до сегрегованого навчання [72, с. 136].

У 1990-х роках федеральні суди працювали над визначенням юридичного визначення успішного досягнення шкільної десегрегації, тобто стандарту, за яким можна судити про трансформацію подвійної системи в унітарну. У січні 1991 року Верховний суд ухвалив рішення Управління освіти Оклахома–Сіті проти Доуелла [35], чітко давши зрозуміти, що розпорядження федерального суду про десегрегацію подвійних шкільних систем «не мають на меті діяти в вічність» [35, с. 246 – 248]

Шкільні округи, які сумлінно виконували свої судові рішення протягом кількох років і успішно вирішували зелені чинники – завдання учнів, викладачів, персонал, транспорт, позашкільні заходи та приміщення могли отримати унітарний статус. Це рішення також встановлювало право на повернення до сусідніх шкіл після того, як шкільний округ був оголошений унітарним. Трохи більше року по тому Суд виніс рішення у справі *Freeman v. Pitts* [42], підтверджуючи тимчасовий характер судових розпоряджень про десегрегацію шкіл та вказівку на те, що судовий контроль може бути знятий за деякими або всіма Зеленими факторами, залежно від дотримання округу [42, с. 467 – 469].

Крім того, суд чітко дав зрозуміти, що в той час як расова рівновага має бути досягнута, коли причиною є порушення конституції, демографічні зміни, навіть у окрузі за рішенням суду, не вимагали постійних змін у плані. У справі Міссурі проти Дженкінса [27] суд відхилив аргумент про те, що будь-який розрив у досягненні чорних і білих, незалежно від причини, повинен бути усунений, перш ніж шкільний округ може бути оголошений унітарним. Результатом цих рішень став постійний потік шкільних округів, оголошених унітарними і, отже, вони більше не підпадає під ухвалу федерального суду [27]. У справі столичного міста Вілмінгтон, штат Делавер, суддя окружного суду США Сью Робінсон відкинула аргумент про те, що розрив у результатах тесту досягнень між чорними та білими учнями був викликаний невиконанням наказу суду про десегрегацію шкіл, і вона оголосила, що чотири шкільні округи у формі зрізів, що народилися від міжрайонного столичного суду унітарної справи. Остін, Техас; Округ Бровард, Флорида; Денвер; Норфолк, Вірджинія; та Оклахома-Сіті повернулися до деяких версій сусідніх шкіл після того, як їхні судові рішення були скасовані. Серед інших шкільних округів, які припинили або різко змінили свої плани десегрегації в 1990-х роках, були Клівленд, штат Огайо; Буффало, Нью-Йорк; Округ Кларк (Лас-Вегас); Округ Нашвілл-Девідсон, Теннессі; Дюваль 32 з 3

Єдиний рух в іншому напрямку був у державному суді. У окрузі Кон (Джacksonвілл), Флорида; Мобіл, Алабама; Сан-Хосе, Каліфорнія; Нектикут, Шефф е. Рішення О'Ніла Верховного суду штату, засноване на штаті, а не на Конституції США, вказує на те, що Коннектикут був винним у нездатності десегрегувати школи Хартфорда, хоча це могло б було зроблено лише із залученням приміських районів. Суд штату доручив розробку засобу правового захисту законодавчому органу штату. Законодавчий орган штату відхилив міжрайонну консолідацію та обов'язкове перепризначення та натомість дозволив фінансування системи міжрайонних шкіл-магнітів та програм добровільного міжрайонного переведення. Позивачі заперечували проти повільних темпів міжрайонної десегрегації і через два роки після

рішення Верховного суду подали позов. Після судового розгляду в 1998 році суддя вищого суду постановив, що добровільному плану не було надано достатньо часу для роботи і що держава може продовжувати свої міжрайонні магніти та міжрайонну програму передачі. ряд подій у 1990–х роках, окрім шкільної сегрегації чи десегрегації, зосередили увагу нації на расових відносинах [66, с. 187 – 189].

Консервативний порядок денний був остаточно зрозумілим, коли Верховний суд виніс рішення 1991 по справі Доуелла, що започаткувало процес, за допомогою якого округи можуть повторно відокремлювати школи. Доуелл, а потім Піттс у 1992 році створили засоби, за допомогою яких навіть Південь міг повернутися до сегрегованої освіти.

Міллікен заблокував десегрегацію на Півночі та Середньому Заході; тепер Південь, де суворе дотримання призвело до кращого рівня десегрегації, був уразливим. Визначення унітарного статусу в 1990–х роках Суд найбільш чітко виразив свій філософський відхід від принципів Брауна, перевизначивши юридичний термін «унітарний статус». При цьому Суду вдалося винайти своєрідне судове відпущення гріхів сегрегації. Згідно з новими рішеннями про ресегрегацію, якщо суд оголосив шкільний округ «унітарним», цей шкільний округ міг свідомо безкарно відтворювати відокремлені школи. Це нове використання унітарного статусу представляло важливу зміну. За іронією долі, унітарний статус вперше був використаний Судом у своєму рішенні Гріна 1968 року як стандарт, якого повинні прагнути досягти відокремлені шкільні округи. Грін стверджував, що унітарна шкільна система із справедливими міжрасовими школами є довгостроковою, постійною метою, розглядаючи будь–яку дію шкільної ради, яка суперечить або ігнорує ціль повної десегрегації, неприпустимим [25, с. 430 – 432].

У 1990–х роках стали відчуватися великі демографічні зміни у складі населення американського суспільства. Суттєво збільшилася кількість латиноамериканських та азійських громадян. Відповідно, якщо на перших етапах десегрегації, істотною проблемою була расова питання темношкірого

населення, то через збільшення частки інших рас серед учнів, проблеми інших рас стали більш помітними.

З початку ери громадянських прав частка кількість латиноамериканців у державних школах країни зросла більш ніж утричі. Статистика перепису населення за період з 1940 по 1960 рр. показує, що небілі учні становили лише 11–12% від загальної кількості студентів.² До 1996 р. кількість небілих учнів становила 36%, і Бюро перепису населення прогнозувало, що загальна чисельність населення шкільного віку досягне 58% небілих до 2050 року. З тих пір, як Управління з громадянських прав Департаменту освіти³ почало збирати дані про національні школи в 1968 році, кількість латиноамериканців зросла на 218%, тоді як афроамериканців зросла більш ніж на п'яту частину, а кількість білих студентів скоротилася на шосту. У 1996–97 навчальному році кількість афроамериканців становила 16,9% від загальної кількості, а латиноамериканців – 14% [64, с. 12 – 13].

Державні школи США передвіщають драматичну трансформацію американського суспільства, яка відбудеться в наступному поколінні. Американське суспільство, в якому населення шкільного віку набагато різноманітніше, ніж населення старшого віку. Соціальна реальність у наших школах далека від реальності в нашій політиці, оскільки виборці старші й набагато частіше будуть білими. Коли в 1950–х роках почалися битви за десеґраґацію сучасних шкіл, проблему часто описували як проблему відкриття шкільної системи білого населення для однієї десятої чорношкірих учнів. Латиноамериканським студентам приділялося дуже мало уваги на національному рівні, а азіатські студенти були практично невидимою меншиною в суспільстві, яке протягом багатьох десятиліть забороняло азіатську імміґрацію. Сьогодні азіати становлять майже 4% усіх учнів, і вони на шляху до того, щоб стати десятою частиною шкільного населення в середині століття, якщо існуючі тенденції збережуться. Вперше існує велика расова група, чий середні досягнення та доходи сім'ї перевищують показники

білих, що вимагає від нас переосмислити деякі припущення щодо того, кому з ким вигідна десегрегація [64, с. 13 – 17].

Найбільші міські шкільні системи зараз обслуговують лише крихітну меншість білих учнів, але надзвичайно важливі для учнів меншин. Якщо розглянути найбільші шкільні округи великих міст у 1996–1997 роках, то можна побачити, що в більшості найбільших районів – 85% чи більше навчаються небілих і практично не обслуговують білих сімей середнього класу. Дуже небагато мають більше однієї третини білих. Однією з дуже серйозних проблем, з якими стикаються розробники освітньої політики, є те, що ці шкільні системи, які є вирішальними для багатьох мільйонів учнів з числа меншин, і стикаються з найсуворішою сегрегацією за расою та бідністю, мають дуже мало особистого значення для білого населення. Велика частина нещодавньої шкільної політики спирається на різні теорії про те, чому ці школи є нижчими і погано реагують на реформи останнього покоління. Основні питання расової та економічної сегрегації рідко згадуються в цих політичних дебатах [64, с. 18 – 20].

З точки зору загальної кількості студентів, до 1996 року країна мала два регіони: Захід і Південь, де майже половина студентів були небілими, і три регіони, Північний Схід, Середній Захід і Прикордонні штати, де були великі більшості білих студентів. У всіх регіонах спостерігалось зниження відсотка білих серед студентського населення, але ця зміна була найшвидшою на Заході. Зміни були найповільнішими в найбільшому регіоні, Середньому Заході, де є два найбільш відокремлені райони країни, столичний Чикаго та столичний Детройт. Це пояснення зростання сегрегації є найбільш актуальним на Заході, де зниження відсотка білих студентів значно випереджало інші регіони між 1987 і 1996 роками. Ця тенденція – зменшення кількості білих студентів на 1% щороку – може призвести до того, що до 2001 року Захід стане першим регіоном, у якому в державних школах буде біла меншина [64, с. 20 – 25].

Історично на Півдні завжди була найвища частка чорношкірих студентів. Південь (одинадцять штатів старої Конфедерації) є найбільш густонаселеним регіоном країни, де навчалось наприкінці ХХ століття 13,7 мільйонів студентів, з яких 27,4% є чорношкірими. У шести прикордонних штатах і окрузі Колумбія, які також передбачали расову сегрегацію до 1954 року, є 19,7% чорношкірих студентів. Регіонами з найнижчою часткою чорношкірих студентів є Захід з 6,5% і Середній Захід з 13,7% [64, с. 27 – 29].

Оскільки співвідношення чорних та білих найбільше на Півдні, а зусилля по інтеграції були більш інтенсивними, на Півдні кількість контактів білих з чорними значно вища, ніж в інших країнах США. Найвищий контакт з небілими в їхніх школах, можна виявити, що всі вони перебувають у раніше де- юресегрегованих штатах. Єдиним штатом за межами Півдня в цьому списку є Делавер, який також мав де- юре сегрегацію і був одним із небагатьох штатів, яким наказано десегрегацію через межі між містами та передмістями. Незважаючи на те, що в інших місцях було багато критики щодо надмірної інтеграції, в жодному з північних штатів не було білих дітей у школах, у яких у середньому навіть одна шоста разом з чорними та латиноамериканськими дітьми.

Під час епохи громадянських прав південні білі часто скаржилися на те, що жителі півночі не бажають десегрегувати свої власні громади. Це виявилось правдою. Частка білих студентів швидко падає в деяких областях, що свідчить про те, що білі студенти повинні вступати в контакт з більшою кількістю студентів з меншин. Проте сегрегація білих залишається дуже високою. Хоча в двох найбільших штатах країни, Каліфорнії та Техасі, більшість небілих студентів, жоден з них не демонструє високого рівня інтеграції для білих студентів [63, с. 187 – 189]. .

Величезне зростання кількості латиноамериканців наприкінці ХХ століття зосереджено в кількох штатах. Значна більшість усіх латиноамериканців у країні відвідує школу в двох найбільших штатах країни, Каліфорнії та Техасі, де навчається 3,7 мільйона з 6,4 мільйонів

латиноамериканських учнів, що становить 58% від загальної кількості [64, с. 30 – 31].

Результати різних стандартизованих оцінок освітніх тестів ще більше збентежили прихильників освітньої десеґрегації в новому столітті. Як було відомо на той час, бали для чорношкірих повільно зростали між 1970–ми і кінцем 1980–х років, і розриви в балах, що розрізняли чорних і білих, зменшилися. Це були обнадійливі результати. Але розриви залишалися величезними. І вони знову зросли в 1990–х роках, коли бали для білих зростали швидше, ніж у чорних.⁹ Більше того, в новому столітті розриви здавалися загадково непосильними. Здавалося, що вони не звужуються в межах районів, де компенсаційні освітні програми (які все ще отримували 7,7 мільярдів доларів у 1999–2000 роках) були важливими для фінансування. Здається, вони також не впливають із відмінностей у матеріальних ресурсах, доступних переважно чорним і переважно білим школам у певних округах: як виявив Джеймс Коулман ще в 1966 році, внутрішньорайонне фінансування на одного учня, білого чи чорношкірого, суттєво не відрізнялося за більшість місць. Навіть ступінь расового змішування в школах також не вплинув на розриви – чорношкірі в школах з досить добре змішаною групою учнів, як правило, читали трохи краще у дев'ять років, ніж чорношкірі в більш відокремлених школах [66, с. 190 – 191].

Соціальний клас і рівень освіти батьків також не зробили багато для пояснення розривів у балах. Більшість чорношкірих студентів із відносно заможних сімей, як і чорношкірі з бідніших сімей, продовжували (по відношенню до білих із сімей з порівнянними доходами та освітою) отримувати низькі бали на багатьох іспитах. У 1994 році чорношкірі діти з сімей з найвищим рівнем доходу (70 000 доларів США і вище) насправді мали трохи гірші вербальні результати тесту на схоластичний тест (SAT) і значно гірше на тестах з математики SAT, ніж білі студенти з найбідніших верств населення. І структура сім'ї, здається, не мала значення: чорношкірі діти з неповних сімей набрали в середньому не нижчі бали, ніж чорношкірі діти в

сім'ях з двома батьками порівнянного класу. Висновки з подібних даних були справді тверезими. У новому столітті здавалося гнітюче очевидним, що значне підвищення рівня освіти та доходів чорношкірих після Другої світової війни та Брауна не призвело до того рівня відносного покращення академічних досягнень чорношкірих, якого очікували багато оптимістів серед молодих поколінь. Афроамериканці. Чому ж ці прогалини зберігаються? Деякі спостерігачі вважають, що вони частково впливають із недоліків у тестах. Вони точно кажуть, що багато з широко використовуваних стандартизованих тестів вимірюють відносно вузьке коло талантів, винагороджуючи студентів, які швидко читають і вирішують проблеми. Критики цих тестів далі стверджують (хоча й непереконливо), що питання, що стосуються вимірювання вербальних навичок, мають тенденцію бути дуже упередженими щодо меншин. Нарешті, критики відзначають, що багато заможних студентів платять за підготовчі курси, які допомагають їм краще навчатися на SATS, тим самим збільшуючи розрив між їхніми балами та результатами бідніших студентів, включаючи афроамериканців. Програма SATS продовжує використовуватися, нарікають багато критиків, головним чином через те, що приймальні працівники багатьох найвибірніших коледжів та університетів (невелика меншість вищих навчальних закладів у Сполучених Штатах) мають додаткові вказівки, щоб допомогти їм вибрати серед орд. кандидатів, які видаються кваліфікованими". Інші люди, які намагаються врахувати прогалини в результатах тестів, дотримуються історичної точки зору, яка підкреслює силу расистського пригнічення. Деякі звинувачують темну тінь рабства, коли більшості чорношкірих було заборонено вчитися читати, а також расова та соціальна класова ізоляція, що впливає з тривалої дискримінації та сегрегації за місцем проживання. Рівень бідності для чорношкірих продовжує бути втричі вищим, ніж для білих [66, с. 191 – 192].

Отже, подолання расової десегрегації у сфері освіти було успішним у декількох аспектах. По– перше, рух за громадянські права буквально змінив серця та уми білих американців з питань раси. У 1942 році переважна

більшість білих американців і практично всі білі жителі півдня вважали, що чорні й білі мають ходити в окремі школи. До середини 1980-х років, окрім крихітної меншості білого населення, підтримували принцип інтеграції, і практично не було різниці між південними і північними. Зараз майже всі вважають, що расизм є аморальним, що расова дискримінація є неправильною, і що расова ізоляція є соціальною проблемою, яку потрібно якось вирішувати. По-друге, посадові особи державних шкіл тепер усвідомлюють наслідки дискримінації в минулому і шукають ненав'язливі способи, за допомогою яких вони можуть зменшити ці наслідки. У багатьох шкільних системах чорношкірі учні рідше можуть бути відсторонені за ту саму провину, що й білі. Більше того, чим більше дискреційний режим у відстороненнях, тим менше чорношкірих студентів відсторонено. В деяких десегрегованих шкільних округах чорношкірі учні також мають набагато більше шансів брати участь у програмах для обдарованих, ніж білі учні з таким же рівнем досягнень. Навіть у класах із відзнакою середніх шкіл, де учні мають значний вибір під час зарахування на курси та програми, найгірший результат, який ми спостерігали, — це те, що чорношкірі студенти мають не меншу ймовірність зарахування до класів із відзнакою, ніж білі з тим же рівнем досягнень. Коротше кажучи, старомодний расова дискримінація в основному зникла, і більшість шкільних округів зараз зацікавлені у сприянні різноманітності.

Десегрегація школи також мала деякі важливі невдачі. Особливо рівень академічної успішності студентів. У цій сфері очікували занадто багато від шкільної десегрегації, особливо тому, що академічні досягнення так сильно залежать від соціально-економічного статусу, який не розглядається безпосередньо в більшості реформ громадянських прав. У демократичному суспільстві, заснованому на ринковій економіці, дуже важко змінити економічний та соціальний статус групи. Попередня расова дискримінація, можливо, спричинила значну частину нинішніх відмінностей у соціально-економічному статусі, але це відбувалося протягом багатьох поколінь, і може знадобитися багато додаткових поколінь, перш ніж буде досягнута соціально-

економічна рівність. До шляхів пошуків майбутніх змін потрібно підходити з великою обережністю. Не те, щоб передбачити майбутнє для будь-якої соціальної політики, але шкільна десеґреґація представляє таке складне переплетення інституцій і цінностей, і вона має таку заплутану історію, що передбачити її майбутній курс сповнений випадковостей і невизначеностей. Зміни доктрин Верховного Суду, політичні зміни в законодавчих органах, досягнення в галузі соціальних наук та освітньої політики, а також еволюція цінностей і ставлення населення в цілому можуть мати незалежний вплив на майбутнє шкільної десеґреґації. У цій главі буде спроба викласти деякі з правдоподібних напрямків, які може прийняти політика шкільної десеґреґації, беручи до уваги висновки, представлені в попередніх розділах, і визначені певні критичні умови. Особливо важливими в цьому відношенні є майбутні тлумачення Верховним судом Чотирнадцятої поправки, демографічні зміни в міських районах, краще розуміння причин розриву в досягненні, а також ставлення громадськості до шкільного навчання та проблеми різноманітності.

ВИСНОВКИ

Питання подолання расової дискримінацію у сфері освіти займає чільне місце у американських історіографічних студіях другої половини ХХ століття. Тема, що сама по собі мала великий резонанс у суспільстві, була розглянута з усіх можливих боків. Від суто юридичних аспектів (правомірності введення інтеграції) до аналізу, до психологічного стану афроамериканського населення та аналізу десегрегації у конкретних регіонах. Серед істориків не існує єдиної думки на успішність чи неуспішність впроваджених змін у освіті. Ряд дослідників підтримує думку, що десегрегація не закінчена і до наших днів, а це вказує на те, що до проблеми освіти темношкірого населення будуть звертатися ще багато разів.

На початку 40–х років ХХ століття, перед американським суспільством виник ряд проблем у питанні освіти кольорового населення. По–перше, половина чорношкірих взагалі дітей не відвідували школу, і це було пов’язано з браком приміщень, бідністю та незнанням батьків. По–друге, багато студентів мали недостатньо підготовлених, учителів з низькою заробітною платою. По–третє, шкільні приміщення та обладнання в афроамериканських школах не відповідали навіть найнижчим критеріям організації навчального процесу. По–четверте, афроамериканським школам приділяли мало уваги шкільні начальники та інші органи влади. Нарешті, державні умови фінансування освіти були направлені на скорочення шкільних коштів для чорношкірих шкіл та зниження заробітної плати вчителів, щоб вони не зацікавилися викладанням у афроамериканських школах.

В кінці 40–х на початку 50–х в американському суспільстві були три потужні сили, що спричинили зміни у ставленні до питання расових відносин. Перша – підвищення кількості військовослужбовців серед темношкірого населення, включаючи близько 900 000 тисяч молодих чоловіків та жінок, що воювали підчас Другої світової війни та не хотіли повертатися жити у реальності підпорядкування жорстоким дискримінуючим законам Джима Кроу. Друга – підвищення підтримки темношкірого населення з боку білих

лібералів як Мирдал та Трумен. Третя – активність Національної асоціації сприяння розвитку кольорових людей на чолі з Торгудом Маршалом та інших борців, що вели законну боротьбу за громадянські права.

Каталізатором процесу десеґрегації стала справа Брауна у Верховному суді США. Після серії розглядів, справу було прийнято Верховним судом США, який у 1954 році визнав, що сегрегація у школах позбавляє чорношкірих дітей «рівного захисту законами», що суперечить Чотирнадцятій поправці до Конституції США. Рішенням суду було встановлено юридичну заборону на расову сегрегацію у школах у вказаних штатах. Фактично було два рішення Брауна: справа 1954 року про визнання сегрегації неконституційною та справа 1955 року, яка стосувалась того, як ця декларація буде реалізована. Однак, друге рішення також не прояснило механізмів впровадження десеґрегації, що спричинило багато конфліктів у інтеграційному процесі.

Боротьба ніколи не була лише за десеґреговані школи, і вона не була мотивована бажанням чорношкірих учнів просто сидіти поруч із білими. Це було невід’ємною частиною набагато ширшого руху за расову та економічну справедливість, який підтримувався унікальним альянсом основних організацій громадянських прав, церков, студентів та лідерів обох національних політичних партій.

Пік зусиль щодо десеґрегації шкіл припав на кінець 1960–х і початок 1970–х років. Єдиним періодом, протягом якого була активна позитивна підтримка як з боку судів, так і з боку виконавчої гілки влади, були чотири роки після введення в дію Закону про громадянські права 1964 року. У цей період федеральні чиновники з питань освіти, Міністерство юстиції та вищі суди підтримували сильний і досить послідовний тиск для досягнення фактичної десеґрегації. Протягом цього періоду політика десеґрегації перетворилася з дуже поступової антидискримінаційної політики на політику швидкої та повної інтеграції.

У 70–80–х роках Зіткнувшись з мандатами на десеґрегацію округів, у яких тривалий час швидко зменшувалася кількість білих та середнього класу,

і з доказами того, що обов'язкова десеґреґація за таких обставин, залишаючи білі передмістя недоторканими, як правило, прискорювала зниження охоплення білими, принаймні на початку плану десеґреґації, багато округів прийняли обмежені плани, які десеґреґували частину студентського населення та підкреслювали вибір. Такі плани часто мали форму шкіл–магнітів або планів «контрольованого вибору», які або пропонували привабливі освітні альтернативи з учнями, зарахованими за правилами десеґреґації, або вимагали від усіх батьків ранжувати свої уподобання серед шкіл і призначати учнів до їх найвищого вибору, який був сумісний із збереженням інтеґрація. Федеральний уряд підтримував магнітні школи в 1970–х, а потім знову після середини 1980–х.

Адміністрація Рейгана швидко скасувала федеральну програму допомоги в десеґреґації та перевела Міністерство юстиції на позицію сильної опозиції до судових розглядів щодо десеґреґації, виступаючи навіть проти продовження існуючих планів десеґреґації. Адміністрація розробила теорію про те, що десеґреґація зазнала невдачі і що існуючі розпорядження про десеґреґацію слід скасувати через кілька років. Міністерство юстиції почало відстоювати таку політику у федеральних судах у середині 1980–х років.

У 1990–х роках, кількість афроамериканців у державних школах країни зросла більш ніж за попередні 20 років. Статистика перепису населення за період з 1940 по 1960 рр. показує, що небілі учні становили лише 11–12% від загальної кількості студентів. До 1996 р. кількість небілих учнів становила 36%, і бюро перепису населення прогнозувало, що загальна чисельність небілого населення шкільного віку досягне 58% небілих до 2050 року.

Американське суспільство стикнулося з проблемою завищених очікувань у питанні подолання расової дискримінації. Навіть маленькі похибки у шкільній інтеґрації зустрічаються як велика катастрофа. Однак, з 50–х років ХХ століття освітній процес докорінно змінився у позитивний бік для афроамериканського населення. Якщо до 1954 року небіле населення лише мріяло навчатися у найкращих учбових закладах країни, то наприкінці 90–х

років така ситуація стала реальністю. Оскільки існує нерівність у рівні життя між населенням, відповідно і існує нерівність у можливостях освіти, які батьки з малозабезпечених сімей можуть дати у порівнянні з заможними сім'ями. Американське суспільство ще має у майбутніми зробити крок у самоаналізі нації, коли такі вади сучасного світу як бідність, малозабезпеченість перестануть асоціюватися з гнобленням безпосереднього «кольорового населення».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Джерела

1. Акт про громадянські права 1871. URL: <https://govtrackus.s3.amazonaws.com/legislink/pdf/stat/17/STATUTE-17-Pg13.pdf>
2. Акт про громадянські права 1866. URL : <https://govtrackus.s3.amazonaws.com/legislink/pdf/stat/14/STATUTE-14-Pg27.pdf>
3. Акт про громадянські права 1875. URL : <https://govtrackus.s3.amazonaws.com/legislink/pdf/stat/18/STATUTE-18-Pg335a.pdf>
4. Акт про громадянські права 1957. URL : <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-71/pdf/STATUTE-71-Pg634.pdf#page=1>
5. Акт про громадянські права 1960. URL : <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-74/pdf/STATUTE-74-Pg86.pdf#page=1>
6. Акт про громадянські права 1964. URL : <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-78/pdf/STATUTE-78-Pg241.pdf>
7. Акт про громадянські права 1968. URL : <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-82/pdf/STATUTE-82-Pg73.pdf#page=1>
8. Акт про міжміське сполучення 1887. URL : <https://govtrackus.s3.amazonaws.com/legislink/pdf/stat/24/STATUTE-24-Pg379.pdf>
9. Акт про право голосу 1965. URL : <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-78/pdf/STATUTE-78-Pg241.pdf>
10. Архіви випусків the New York Times. URL: <https://spiderbites.nytimes.com>
11. Архіви випусків the Wall Street Journal <https://www.nypl.org/collections/articles-databases/wall-street-journal-1889-1992>
12. Виконавчий план десегрегації шкіл 1957 URL : https://www.ourdocuments.gov/doc_large_image.php?flash=false&doc=89
13. Дані національного центру зі статистики у сфері освіти URL : ies.ed.gov/
14. Декларація Незалежності США : A Transcription URL : <https://www.archives.gov/founding-docs/declaration-transcript>

15. Конституція США. URL: https://www.senate.gov/civics/constitution_item/constitution.htm
16. Конституція США українською мовою. URL : https://uk.wikisource.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%A1%D0%A8%D0%90#%D0%94%D0%B6%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BB%D0%B0
17. Спогади Ерла Уоррена. Головуючого у Верховному суді під час прийняття рішення по справі Брауна: The memoirs of Earl Warren, 1977. URL: <https://archive.org/details/memoirsofearlwar0000warr>
18. Справа НААСР 1958. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep357/usrep357449/usrep357449.pdf>
19. Справа Александра 1969. URL: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep396/usrep396019/usrep396019.pdf>
20. Справа Болінга 1954. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep347/usrep347497/usrep347497.pdf>
21. Справа Брауна 1954. URL ; <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep347/usrep347483/usrep347483.pdf>
22. Справа Брауна 2 1955. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep349/usrep349294/usrep349294.pdf>
23. Справа Гейнса 1938. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep305/usrep305337/usrep305337.pdf>
24. Справа Гонг Ланга 1927. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep275/usrep275078/usrep275078.pdf>
25. Справа Гріна 1968. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep391/usrep391430/usrep391430.pdf>
26. Справа Гріффінін 1964. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep377/usrep377218/usrep377218.pdf>
27. Справа проти Дженкінса 1995. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep515/usrep515070/usrep515070.pdf>

- 28.Справа Каммінга 1899. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep175/usrep175528/usrep175528.pdf>
- 29.Справа Кіс 1973. URL: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/413/189>
- 30.Справа Купера 1958. URL: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep358/usrep358001/usrep358001.pdf>
- 31.Справа Лефлера 1971. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep414/usrep414632/usrep414632.pdf>
- 32.Справа Ловинг 1967. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep388/usrep388001/usrep388001.pdf>
- 33.Справа Маклорін 1950. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep339/usrep339637/usrep339637.pdf>
- 34.Справа Мілікена 1974. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep418/usrep418717/usrep418717.pdf>
- 35.Справа ради освіти Оклахоми 1991. URL : <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/498/237>
- 36.Справа міста Пасадена 1976. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep427/usrep427424/usrep427424.pdf>
- 37.Справа Плесі 1896. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep163/usrep163537/usrep163537.pdf>
- 38.Справа проти губернатора Місісіпі 1992. URL:<https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep505/usrep505717/usrep505717.pdf>
- 39.Справа СанАнтоніо 1973. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep411/usrep411001/usrep411001.pdf>
- 40.Справа Светта 1950. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep339/usrep339629/usrep339629.pdf>
- 41.Справа Свонн1971.URL: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep402/usrep402001/usrep402001.pdf>
- 42.Справа Фрімана 1992. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep503/usrep503467/usrep503467.pdf>

43. Справа Робертса 1848. URL : <https://brownvboard.org/sites/default/files/opinion-roberts.pdf>
44. Справа університета Каліфорнії 1978. URL: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep438/usrep438265/usrep438265.pdf>
45. Справа Хендерсона 1950. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep339/usrep339816/usrep339816.pdf>
46. Справа Шаттлсворта 1958. URL : <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep358/usrep358101/usrep358101.pdf>
47. Таблиця суддів Верховного суду за усі часи. <https://constitution.congress.gov/resources/supreme-court-justices/>

Література

48. Armor D. Forced justice : school desegregation and the law. New York : Oxford University Press, 1996. 271 p. URL : <https://archive.org/details/forcedjusticesch0000armo/page/n11/mode/2up>
49. Balkin J. What Brown v. Board of Education Should Have Said: The Nation's Top Legal Experts Rewrite America's Landmark Civil Rights Decision. New York : University Press, 2001. 280 p. URL : <https://archive.org/details/whatbrownvboardo00jmba>
50. Bell D. Shades of Brown : new perspectives on school desegregation. New York, 1980. 168 p. URL: <https://archive.org/details/shadesofbrownnew00bell/page/n9/mode/2up>
51. Bilkinson H. From Brown to Bakke: The Supreme Court and School Integration, 1954 – 1978. Oxford, 1979. 386 p. URL : https://archive.org/details/frombrowntobakke00wilk_0
52. Dominguez D. The History of Inequality in Education and the Question of Equality Versus Adequacy. Orlando, 2016. 53 p. URL : <https://stars.library.ucf.edu/honorstheses/143>

53. Dudziak M. Cold War civil rights : race and the image of American democracy. Princeton, 2000. 348 p. URL : <https://archive.org/details/coldwarcivilrigh0000dudz/page/n9/mode/2up>
54. Kaldas S. J. The end of desegregation? New York, 2003. 226 p. URL: https://archive.org/details/isbn_9791590337287
55. Kaestle C. The Public Schools And The Public Mood. American Heritage. 1990. №41. P. 1 – 6. URL : <https://www.americanheritage.com/public-schools-and-public-mood#6>
56. Klark K. Some Principles Related to the Problem of Desegregation. The Journal of Negro Education. 1954. № 3. P. 339 – 347. URL ; <https://www.jstor.org/stable/2293232?refreqid=excelsior%3A787f266d2387b14bd0d552c8bd3e164b&seq=1>
57. Klarman, Michael. How Brown Changed Race Relations : The Backlash Thesis. Journal of American History. 1994. № 81. P. 81 – 118. URL; https://pdfs.semanticscholar.org/8fba/19fc7a2fe594db646bd0e34479e3132146c2.pdf?_ga=2.131733967.175764949.1616420776-1568745336.1616420776
58. Klinkner P. The unsteady march : the rise and decline of racial equality in America. Chicago, 2002. 436 p. URL : https://archive.org/details/isbn_9780226443416
59. Klotfelter C. Public School Segregation in Metropolitan Areas. Cambridge, 1998. 39p. URL : https://www.nber.org/system/files/working_papers/w6779/w6779.pdf
60. Kluger R. Simple justice : the history of Brown v. Board of Education and Black America's struggle for equality. New York, 1976. 880 p. URL : <https://archive.org/details/simplejusticehis0000klug/page/n7/mode/2up>
61. Kremin, Lawrence A. Public education. New York, 1985. 116 p. URL: <https://archive.org/details/publiceducation00crem>

62. McDermott K. Controlling public education : localism versus equity. Kansas, 1999. 228 p. URL : <https://archive.org/details/controllingpubli0000mcde/page/n5/mode/2up>
63. Orfield G. Dismantling desegregation : the quiet reversal of Brown v. Board of Education. New York, 1996. 456p. URL : <https://archive.org/details/dismantlingdeseg00gary>
64. Orfield G. Resegregation in American Schools. Harvard, 1999. 33 p. URL : <https://escholarship.org/uc/item/6d01084d>
65. Parker W. The Future of School Desegregation. Cincinnati, 2000. 93 p. URL : <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.238717>
66. Patterson J. Brown v. Board of Education : a civil rights milestone and its troubled legacy. New York, 2001. 320 p. URL : <https://archive.org/details/brownboardofedu2001patt/page/n21/mode/2up>
67. Peltason, J. W. Fifty– eight lonely men ; Southern Federal judges and school desegregation. Chicago, 1970. 304 p. URL : https://archive.org/details/fiftyeightlonely0000pelt_y9t3/page/n1/mode/2up?q=Fiftyeight+lonely+men%3B+Southern+Federal+judges+and+school+desegregation%2C
68. Ravitch, Diane. The schools we deserve : reflections on the educational crises of our times. New York, 1985. 356p. URL: https://archive.org/details/schools_wedeserve0000ravi
69. Reed D. On Equal Terms: The Constitutional Politics of Educational Opportunity. Princeton, 2001. 272 p. URL: <https://archive.org/details/onequaltermscons00reed>
70. Rossell Christine. The Consequences of school desegregation. Philadelphia, 1983. 248 p. URL : <https://archive.org/details/consequencesofsc0000unse>
71. Rosenberg G. The Hollow Hope: Can Courts Bring About Social Change? Chicago, 1991. 444 p. URL : <https://archive.org/details/hollowhope00gera/page/n3/mode/2up>
72. Sitkoff H. The Struggle for Black Equality 1954– 1992. New York, 1995. 276 p. URL: https://archive.org/details/struggleforblack00sitk_0

73. Smith, R. C. They closed their schools : Prince Edward County, Virginia, 1951 – 1964. Chapel Hill, 1965. 304 p. URL: <https://archive.org/details/theyclosedtheirs00smit>
74. Tushnet, Mark V. Brown v. Board of Education : the battle for integration. New York, 1995. 152 p. URL: <https://archive.org/details/brownvboardofedu0000tush>
75. Typton, K. THE PURITAN INFLUENCE IN EDUCATION. Pennsylvania History: A Journal of Mid–Atlantic Studies, 1958 № 3, P. 223–233. URL : <http://www.jstor.org/stable/27769818>.
76. Walberg J. School desegregation in the 21st century. London, 2002. 368 p. URL: https://archive.org/details/schooldesegregat0000unse_c6e0
77. Ward J. Black and white in school : trust, tension, or tolerance? New York, 1989. 276 p. URL: https://archive.org/details/blackwhiteinscho0000scho_s5d